

La ciorba de potroace

COMEDIE ÎN DOUĂ PĂRȚI
DE SERGIU FĂRCĂȘAN

(în ordinea apariției)

Jan Grădinaru
 Geo Grădinaru, fiul lui
 Raluca Grădinaru, soția lui Jan
 Petrache Stamboliu
 Moambă
 Minodora Pertza
 Nițulescu
 Dominic Buju

De asemeni :

Vocea Veteuței
 Doi purtători de la pompele funebre

Partea întâi : într-o după-amiază de primăvară, în orele încă lucrătoare, în casa familiei Grădinaru.

Partea a doua : în continuare, în aceeași după-amiază, pînă la înserare, în curtea casei.

1968

PARTEA ÎNȚI

Gong. Auzim rumoarea unui restaurant mic, scîrțitul unei viori și o voce de „dizior” cîntînd, cu ticurile lăutărești de rigoare, „Ce frumoasă este viața cînd te-apucă dimineața...”

Luminile de sală se sting. Cortina se deschide asupra unei scene cufundate în întuneric.”

Muzica și rumoarea scad, pe măsură ce crește lumina. În locul oamenilor pe care ne așteptam să-i găsim într-un restaurant, distingem o odaie cu un singur îns. bătrîn ; stă cu fața spre noi, cufundat într-un jilt. Îmbrăcat, inclusiv cravata, dar haină de pijama.

Încăperea e eteroclită : cîteva mobile cu ifos și cîteva rurale și sărăcăcioase , nici casă de boier, nici de țaran. În dreapta domină un mare horn de tablă (un „clopot”), sub care se află o sobă de gătit, largă, de lut. Aici era un grătar mare, aici se frigeau mici și fleici. Oricum ai privi, nu poți să nu vezi hornul acesta mare. Soba, neîntrebuințată, încearcă să-și acopere goliciunea cu o scoarță, pentru care e prea vastă. Se pare că aici era bucătăria unui mic restaurant. Poate că grătarul se afla în aer liber și că pe urmă s-au improvizat niște ziduri în jur. Cine mai poate să știe exact cum a fost ?

O diferență de nivel. Pe stînga lateral, ușa de intrare în casă. Tot pe stînga, în linie cu ușa, mai spre fund, o fereastră mică ce răspunde spre prîșpă, pe care o vom vedea în partea a doua a piesei. În fund, dreapta, ușa care duce spre restul casei.

Omul stă treaz, cu ochii în gol. Trec clipele, avem timp să percepem greutatea tăcerii în carne e cufundat. Pe ușa de intrare năvălește Geo, cu mîinile ridicate deasupra capului. Impermeabil după ultima modă, pălărie. Vorbînd, va da mereu ocol jîlțului în care stă bătrînul; va face mereu pauze, așteptînd un răspuns, mereu din alt unghi. Va ridica mereu brațele.

GEO: Tată, ține-te bine: renunț la mașină, îmi scot banii de la C.E.C. ! Tată, se fac primari, se fac mandatar! Și chelneri, în loc de ospătari! (Pauză. Așteaptă reacția bătrînului, care stă ca împăiat.) Tată, deschidem iar restaurantul! ne roagă! ne stimulează! ne impozază — moderat! ne dau un grătar cromat! am vorbit cu reprezentantul autorizat de la circa numărul 26, fostă 18! (Pauză.) Ce zici, tată? Tată, tăticle, nu mai sîntem în circa 18, tată, trăim vremuri extraordinare, s-a făcut 26; îți dai seama, tată, 26! ne facem mandatar! nisetru la grătar! Deschidem iar „La ciorba de potroace bea flăcăii și nu zace după șapte poloboace!“, cea mai distinsă grădiniță de vară de pe strada Sergent aviator erou Tudor Ionescu doi, tată; maestru grataragiu Jan Grădinaru, fost la „Leul și cîrnatul“, fost la piața „Matache Măcelaru“ și frații Smilovici, tată, atmosferă intimă, cîntă Mișu Palpanache și orchestra Zefir, tacimuri fine, aduceți-vă prietenii, fețe de masă „Popp și Bunescu“, ah, tată, ce viață, tată, renunț la „Wartburg“. tată, scot banii și-i depun garanție, restaurant de familie, poftiți vă rog, poftiți coniață, poftiți tovarășico, angajăm și niște fete frumoase, ajutoare de mandatar! Le angajez eu și o să le învățăm meserie și o să le ciupim împreună, tată, fără sindicat, îi servim pe toți și ne îmbogățim de la toți, cum vine un oaspete străin, noi... Tată! de ce faci pauze? Tată, nu m-auzi? de ce nu mă auzi? (Îi flutură mîna prin fața ochilor: nici o reacție.) Tată, te-a apucat iar? dacă te-a apucat, de ce nu-mi spui că te-a apucat? Tată, iar ești necăjit? N-ai de ce, tată. Mi-ai fost tată și te-am iubit! Îmi mai ești tată și vreau să te mai iubesc! Tată, n-ai motive, nu mai sîntem circa 18, sîntem 26, tăticle, o să-mi las slujba și d-ta o să stai la grătar sau... Ce zici, preferi să fii maitre d'hotel? (Pauză.) Tată, de ce mă îndurerezi? Nu vrei să fim mandatar? Fă-mi un semn! Un semn, tată, și inviez o lume! Vine

tovarășul Nițulescu printre noi. Tată, nodul la cravată! (Îl aranjează.) Mamă! (Își dezbracă din mers impermeabilul, îl aruncă la împlinare și deschide ușa din fund.) Mamă, vino iute!

RALUCA (de afară): Iute, iute, toate le vrei iute! (Intră: mai curînd mică de statură, cu vagi urme de cochetație în trecerea spre stadiul de băbuță.) Ce ți pi așa? O să-l trezești pe taică-tu!

GEO: Păi tocmai asta e, că e treaz și nu se trezește!

RALUCA: Auleu, maică! (Îi va face bătrînului mici probe: flutură mîna, îi atinge obrazul etc.) De cînd a plecat Pompilia, face tot mai des așa... Eu cred că dacă s-ar întoarce Pompilia...

GEO: Păi de la ea a pornit, că s-a dat cu comunistu' ăla!

RALUCA: Șoc, maică, șoc! Dar acum? L-ai necăjit tu cu ceva?

GEO: Nu, tocmai, i-am spus o bucurie. (Mîinile deasupra capului.) Mamă, ține-te bine: mamă, mă fac mandatar!

RALUCA: Cum?

GEO: Mandatar.

RALUCA: Te-am rugat de o mie de ori să nu te înscrii în nici un partid! Auzi, mandatar! Și doar te-am rugat să nu faci politică!

GEO: Asta nu-i politică, mamă. Din contra, mamă, asta-i ceva serios, de cîștigat bani.

RALUCA (enervată, îl pămăiește fără voie cam tare pe bătrîn): Ia nu mă învăța tu pe mine! Parcă eu nu știu! Bani! Dacă-s puțini, nu merită osteneala și dacă-s mulți, se lasă cu închisoare.

GEO: Nu, mamă, afacere serioasă, garantează circa 26.

RALUCA (renunțînd la „trezire“): Îți dau eu 26! Nu vezi că taică-tu zace? Du-te repede și cheamă-l pe Moambă!

GEO: Moambă? Cere-mi orice, mamă, dar nu pe Moambă! Chiar dumneata l-ai pocnit cu făcălețul și l-ai dat afară!

RALUCA: Du-te și cheamă-l! Numai el poate să-l trezească!

Geo: Ne-au spus și doctorii că-l strică pe tata!

RALUCA (*apucînd făcălețul*): Moambă nu ne ia nici un ban. Ai chemat o dată doi doctori și tot n-au făcut nimic. Du-te (*îi aruncă impermeabilul*) și să nu vii fără Moambă! (*Geo pleacă bombănînd. Raluca, transfigurată, cu făcălețul uitat în mină, se apropie de bătrîn, pasională.*) Jan! Jane mamă! Mai ții minte... la cabana Mestecăniș? cînd eram numai noi doi? Și prima oară, la Curmătura Stezii... cînd eu n-am vrut și tu, Jane, iubitule, mi-ai adus, în sînge, antricotul ăla de vacă. Și noaptea de la Hotelul Monteoru! (*Îl mîngie.*) De ce ai îmbătrînit, Jane, de ce-ai îmbătrînit? Te-am rugat, Jane, te-am rugat să nu îmbătrînești! De ce nu asculți de mine, Jane, de ce nu asculți de mine? (*Bătaie în ușa.*) Cine e? (*Se repede la ușa, tinînd-o.*)

PETRACHE (*vocea*): Oameni buni, coană Raluco. Eu.

RALUCA: Care eu?

PETRACHE: Petrache.

RALUCA: Petrache? Care Petrache?

PETRACHE: Stamboliu. Petrache Stamboliu.

RALUCA: Petrache Stamboliu? Care Petrache Stamboliu?

PETRACHE: Petrache Stamboliu de la Întreprinderea prestări manuale, secția a cincea.

RALUCA (*deschizînd prudent ușa*): A cîta?

PETRACHE (*băgînd capul*): Cincea, prestări pietrărie și produse funebre Șerban Vodă.

RALUCA (*recunoscîndu-l, deschide ușa: cu drag*): Funebre! Conu Petrache! De ce nu spui, omule!

PETRACHE: Am spus, da' m-ai întreat... Vă salut, coane Jenică.

RALUCA: Stai jos, omule, ici o dulceață, o cafeluță?

PETRACHE: Îmi pare bine că vă văd, coane Jenică. Arătați bine!

RALUCA: Lasă, maică, lasă, că nu ne aude. Are un necaz. Dulceață sau cafeluță? Stai jos, omule.

PETRACHE: Dar ce are?

RALUCA: Îi trece, s-a dus Geo să-l cheme pe Moambă, îl știi, portarul, are ăla ceva secret cu care îl trezește. Ce bine-mi pare c-ai venit, tocmă! Ia dumneata mă gîndeam, zău, nu ne-am mai văzut de trei ani, de cînd o înmormîntarăm pe coana Natalița, odihnească-se în pace! (*Plînge.*) Cafea nu mai este: dulceață! Ce femeie de treabă era. Acolo ne ducem cu toții.

PETRACHE: Nu vă deranjați, coană

Raluco... Nu pot să pun nimic în gură!

RALUCA: Da' nu e nici un deranj.

PETRACHE: Vă rog, doamnă, credeți-mă: nu pot să pun nimic în gură.

RALUCA: O dulceață acolo? Doctoru'?

Ai zahăr în sînge?

PETRACHE: Mai rău, doamnă, mai rău.

RALUCA: Proteza? Proteza dentară?

PETRACHE: Mai rău, doamnă, mai rău.

RALUCA: Și ce vorbești așa distins?

Mă sperii, coane Petrache. Mai rău ca proteza?

PETRACHE: Mai rău, doamnă, mai rău.

(*Pătimaș.*) Iubesc, doamnă, iubesc.

Mi-e gîndul numai la ea. Nu-mi tihnește nimic, nu pot să pun nimic în gură. Iubesc din adîncul... sîntetiți si-

gură că nu ne aude?

RALUCA: N-aude nimic, poți să vorbești în liniște.

PETRACHE: ...din adîncul inimii! Și are un trup... un trup de... sigur că nu ne aude?

RALUCA: Dacă-ți spun!

PETRACHE: Marmoră.

RALUCA: Marmoră?

PETRACHE: Marmoră! Dar nu ca la pietre. Fierbinte!

RALUCA: Ț, ț, ț! Tocmai dumneata,

om serios, care făceai plăci atît de fru-

moase! Toate le țin minte: „Nataliței,

familia rămasă singură și fără la-

crimi!” Și aia cu o aripă de aur:

„Puiule, dormi cu răsuflearea ta de crin,

îngerii te aud!” „Ion Moldovam, mem-

bru al comisiei de litigiu, fabrica de

produse zaharoase”, „Berta, de ce l-ai

părăsit pe Haim al tău?” Și anii, mai

frumos cum scrii dumneata anii, nici

nu există!

PETRACHE (*măgulit*): Lăsați, nu e nu-

mai meritul meu. Dacă moare la an cu

buclă, iese mai frumos: 3, 5. Despre

8 sau 9, ce să mai vorbim, mai bine

nici nu se poate. Dacă însă ai acolo

un unu în coadă, mai ales că o mie

începe tot cu unu... ce să-i mai faci!

Îl invidiez, doamnă, pe pietrarul viito-

rului: peste treizeci și ceva de ani,

toți or să înceapă cu doi!

RALUCA: Eh bine, ce să mai vorbim,

viitorul e extraordinar.

PETRACHE: Varietate, doamnă, varie-

tate. Gîndiți-vă la Geo al dumneavoa-

stră: „Gheorghe Grădinaru, ajutor de

contabil, 1938—2015!” Nici o cifră nu

se repetă. Și o iubesc, doamnă, o

iubesc... — sîntetiți sigură că nu ne

aude?

RALUCA: Mormînt!... Ce-am spus:

pușchie pe limba mea!

PETRACHE: ...din adîncul făpturii mele.

RALUCA : Cu doi copii — doi ai mi se pare, nu? Și coana Vetuța nu bănuie nimic, nu? Cea mai frumoasă era aia de marmoră neagră: „Zoiței, această piatră săpată cu lacrimile noastre fierbinți.“ Coane Petrance, nu mai ofta, omule, atîta, că mă umflă plin-sul. Te mistuie, știu...

PETRACHE : Și cum mă mai mistuie! Din tălpi, doamnă, din tălpi mă ia. Umblu pe cărbuni aprinși!

RALUCA : Ia măcar un pahar cu apă rece. Ia, omule, ceva.

PETRACHE : Nu pot pune nimic în gură, doamnă, din cauza situației politice. Situația politică m-a nenorocit. Studii de drept în prima tinerete și proprietar de monumente. Aveam pietrele mele și m-a făcut cooperativă. Bine, m-am făcut cooperativă, ciștigul tot mergea. Vine însă de curînd un inspector și mă găsește jucînd table. Ce era să fac în așteptare? doar nu e ca la pîine, să-ți pice clienți în fiecare clipă. Cică, de ce joc lingă sicriu. I-am spus: afară ploua, doar nu era să m-apuc să scot sicriul în stradă numai pentru că aveam chef de table. M-a dat afară, da' l-am aranjat și eu, acum sînt la stat, da' trăiesc cu frica în suflet să nu dea inspectorul acela peste mine și mai ales nu mai e ca la cooperativă, să am un local unde să pot schimba un cuvînt cu ea în liniște. Și o iubesc, doamnă, o iubesc, mă ia de la tălpi pînă sus la creier. Și vine situația politică: să nu divorțezi, că ești om bătrîn, că ai copii, și cel mai îngrozitor din toate...

RALUCA : Cel mai îngrozitor?

PETRACHE : Nu, nu pot să spun, nu mi se pune gura.

RALUCA : Termină, omule, cu gura: ba nu ți se pune, ba nu poți să ici nimic, mă fierbi așa, și eu am ceva cu dumneata.

PETRACHE : Aveți ceva cu mine?

RALUCA : Ceva bun, da' spune dumneata mai întîi. Hai, zi mai iute. Vrei s-o întep în inimă?

PETRACHE : Pe cine?

RALUCA : Pe ea. Acea pe care o iubești. Întep o păpușă și...

PETRACHE : Vai, doamnă, cred că e rezolvată de mult. Mă iubeste.

RALUCA : Atunci? Să-ți dau în cafea? Nu mai am, da' poți să cumperi.

PETRACHE : Nu, doamnă. Numai situația politică. (*Ingenunchind.*) Coană Ralucico, nu mă refuza!

RALUCA (*sculindu-se*): Păcatele mele, în fața soțului meu! Ești nebun? Ți s-au aprins călcîiele după mine?

PETRACHE : Ferească sfîntul!... Vreau să spun, nu, doamnă, nu: de mulți ani vă simpatizez, dar n-am îndrăznit niciodată, iar acum e prea tîrziu.

RALUCA (*aranjîndu-și o buclă*): Prea tîrziu?

PETRACHE : Da, pentru că între timp... Doamnă, e vorba de alta...

RALUCA : O să te doară genunchii. Și? Cum arată?

PETRACHE : E tînără, doamnă, și are niște... niște... — dar nu mi se pune gura să spun.

RALUCA : Fi-ți-ar gura-n pușcărie, mă scuzi, domnu' Petrance, da' zi odată, omule, ce vrei de la mine și scoală-te.

PETRACHE (*sculîndu-se*): Am spus. Situația generală. Plătesc oricît! Fac orice!

RALUCA : E pe drum vreun copil?

PETRACHE : Nu, doamnă, cum puteți să vă închipuiți! Gîndiți-vă la vîrsta mea! Acum o singură problemă mai am: locul.

RALUCA : Locul de veci?

PETRACHE : Nu, doamnă, locul de întîlnire. (*Vorbește examinînd odaia.*) Căci și ea mă iubește. Mi-a făcut onoarea de a mă lăsa s-o ajut în diferite împrejurări materiale ale vieții și are niște... în sfîrșit, coană Ralucico, iubesc, și de la inspectorul acela nu mai am loc unde s-o string în brațe: odaia asta tot nu mai face parte din casă, că era bucătăria restaurantului, și m-am gîndit... Dacă m-ați lăsa să mă văd aici cu ea și să... să... sinteți sigură că nu ne aude?

RALUCA : Sigur. Să ce?

PETRACHE : Să pot schimba și eu un cuvînt cu ea.

RALUCA : Vrei să faci aici casă de întîlnire?

PETRACHE : Nu, doamnă, cum puteți să vă închipuiți! Gîndiți-vă la vîrsta mea: aș sta de vorbă cu ea numai o dată pe săptămîină.

RALUCA : O dată pe săptămîină?

PETRACHE : Săptămînal nu înseamnă casă de ce-ați zis. Iar vina, doamnă, este a statului: a creat o situație cu morala și cu spațiul hotelier! Sau poate ați trecut de partea lor?

RALUCA : Îmi pare rău, coane Petrance, că te știam om fin. Destul că avem o fiică oaie neagră: eu și lui Geo i-am spus să nu se vîre în alegerile astea cu mandatarî. Săptămînal? Hai să zicem că l-aș convinge pe Jan, că tot nu iese el din cuvîntul meu. Dar chiar dumneata ai zis cu situația... cu statul... nu mai zic de coana Vetuța. E pericol!

PETRACHE: Doamnă, dar vă jur că nu mai există nici un risc! De când am pățit-o cu inspectorul, mi-am luat măsurile mele. Vedeți fluierul acesta? Suflu o dată și mă fac nevăzut.

RALUCA: Îți bați joc de mine.

PETRACHE: Vai, doamnă, credeam că v-ați dat seama cu cine aveți de-a face. Sint om serios. Vă rog să vă uitați pe fereastră. *(Raluca dă perdeaua la o parte și se sperie, își face cruce, scuișă în sin.)*

RALUCA: Ptiu, Doamne, cine a adus dricul la casa mea?

PETRACHE: E dricul meu, doamnă, nu vă speriați, e retragerea mea. Că nu mai îmi decontează banii de tramvai, zice să vină mortii la mine. Decît să circul cu taxiul, e mai ieftin. Și, oriunde aș fi, înseamnă că sint în interes de serviciu, că am dricul la mine: oriunde sint, cum scot fluierul ăsta, sosesc oamenii mei, deschid capacul de la coșciug și-am dispărut. Nici un risc! Are și găurele.

RALUCA: Domnu' Petrache, sint contra. *(El vrea să spună ceva, ea ridică mîna.)* Domnu' Petrache, de mult îmi doream o piatră frumoasă. Ceva mai mare ca a Nataliței.

PETRACHE *(ingenunchind iar)*: Coană Ralucico, vă fac și statuie! Ca la cerșetoarea din Genova, să n-am parte de femeia pe care-o iubesc... *(Intră Moambă, plîngînd.)*

MOAMBĂ: Nu pot să cred c-a murit, nu pot să cred.

GEO *(intrînd)*: Ce-i cu dricul acela?

MOAMBĂ *(lîngă Jan)*: Cucoană, e viu. Nu-i frumos să chemați dricul!

RALUCA: Dricul e cu conu' Petrache.

GEO: Da' cînd a murit?

RALUCA: N-a murit, nu-l vezi acolo?

GEO *(privînd pe jos, se sperie)*: Ce faci, domnule?

PETRACHE *(n-a mai apucat să se scoale)*: Umblu să-l trezesc pe tata... *(Umblă în patru labe.)* Aveați ciinele ăla, Bobo, acum vreo cinci ani, și m-am gîndit că dacă l-ar revedea...

RALUCA: Bobo, Bobo, vino aici, Bobo!

MOAMBĂ: Nu ajută nici dacă lătrați. Lăsați pe mine, lăsați-mă singur cu dumnealui.

RALUCA: Eu... eu tot aveam ceva de discutat. Bobo, Bobo! *(Deschide ușa spre casă.)*

PETRACHE *(ieșind în patru labe)*: V-am salutat, v-am salutat.

GEO: Vă rog să mutați dricul, că vine printre noi tovarășul Nițulescu.

RALUCA *(urmîndu-l pe Petrache)*: Geo, lasă-l p domnul Moambă singur.

GEO: Nici o grijă, mamă! *(A rămas cu Moambă.)* Mai zi o dată să văd dacă ai priceput, că tot drumul îți umblau ochii.

MOAMBĂ: Am priceput, o mie de lei.

GEO: Asta știu eu c-ai priceput!

MOAMBĂ: Să-i vir în cap! Am o mie de lei dacă-i vir în cap să vă faceți mandatar.

GEO: Nu să-i viri în cap, că la urma urmei e tatăl meu. Să-l convingi numai.

MOAMBĂ: Să-l conving? Adică să nu-i mai vir în cap?

GEO *(exasperat)*: Bine, viră-i în cap. Deocamdată, trezește-l!

MOAMBĂ: Mă lăsați singur.

GEO: Juma de oră! *(Exaltat.)* Eu mă duc să-l aduc pe tovarășul Nițulescu! Tată, o să te bucuri, tată! Moambă, o mie de lei! Mandatar! *(Moambă era să înceapă, dar Geo se întoarce și îi aranjează lui Jan cravata. Pleacă. Cu gesturi de conspirator, Moambă controlează dacă n-a rămas cineva îndărătul ușii. Scoate un mare șervet alb: îl pune pe brațul jîlțului.)*

MOAMBĂ: Ne trezim noi imediat, coane Jan, că numai eu vă iubesc și vă știu. *(Scoate un inel, și-l pune cu gesturi de scamator. Un pas, răzgîndire, se duce la fereastră, se uită după colțul perdelei, o desface brusc. Capul lui Geo. Moambă deschide fereastră.)* Bine, tovarășu' Geo, așa ne-a fost vorba?

GEO: Vreau să știu cînd îl trezești, ca să nu-l aduc degeaba pe tovarășul Nițulescu.

MOAMBĂ: Atunci aștepți pe vizaviu' străzii și-ți fac eu semn. *(L-a evacuat, închide iute fereastra, se așază la o măsuță. Începe să cînte, nu excesiv de fals: liric.)* „Îți mai aduci aminte, doamnă... Era tîrziu și era toamnă...” *(Ad libitum. Lasă ecoul să se stingă. Bate cu inelul în masă. Jan, privînd mai departe în gol, mișcă ușor din cap, spre stînga și spre dreapta.)*

JAN: Vii... vii... *(O silabă încă inexpl-cabilă.)*

MOAMBĂ *(bătînd tot mai tare)*: Chelner! Nu e nimeni aici? Chelner! CHELNER! CHEL-NER!

JAN *(așezat)*: Viine. Vine!

MOAMBĂ: Mai iute! *(Cu ochii în gol, Jan pipăie inconștient brațele jîlțului, găsește șervetul, și-l petrece pe după antebraț. Se ridică. Merge ca și cînd n-ar vedea în jur, spre bătaia de inel.)* JAN *(lîngă Moambă)*: Da vă rog.

MOAMBĂ: Dumneata ești chelnerul?
(*Joc dublu: deși caută tonul autoritar al clientului, transpare respectul pentru Jan.*)

JAN: Da, vă rog.

MOAMBĂ: Ce-aveți astă-seară?

JAN (*incepînd să-l vadă; la fiecare fel de mîncare, mișcă degetele ca și cînd ar palpa carnea*): Avem de toate. Avem mușchuleț și vrăbioară adusă chiar azi direct de la abator, avem momițe cu cartofiori pai, un pușor fraged, ultimul, cu sos de mujdei. Avem ca antreu, sfatul meu sincer, clătite cu ficăței și parmezan. Și, normal, specialitatea casei: ciorbă de potroace și ciorbă de ciocănele.

MOAMBĂ: Care e deosebirea?

JAN: Nu știți care e deosebirea? Păi să vă spun eu. Ciorba de potroace, vă rog, e din măruntaie de gîscă și de curcan vă rog, cu varză, alte păsări nu punem, vă rog. De ciocănele vă rog, e tot cu zeama de varză, dar din urechiușe de purcel vă rog, și piciorușe de purcel.

MOAMBĂ: Ceva mai ușor n-ai?

JAN: Extraordinar! S-a nimerit să avem tocmai acum pentru domnu' doctor Fransoa Bădarcea sărmăluțe de urdă proaspătă: foi de viță, mărar mult și urduliță proaspătă abia încălzită.

MOAMBĂ (*a înghițit mereu în sec*): Ca grătar însă, va să zică...

JAN: Ca grătar? Păi să vă explic eu. Dacă ar fi după sufletul meu, avem un mușchuleț de văcută pe un funduleț de lemn, un Chateaubriand cu un piculeț de unțisor pe deasupra, plus un firicel de mărar și o fasolică verde cu codițe de usturoi verde, stropită cu o bănuială de lămîie. Și o baterie de pelinaș.

MOAMBĂ: De grătar te ocupi dumneata personal?

JAN: Eu vă rog.

MOAMBĂ: Nu cumva ai venit în locul chelnerului? Nu cumva ești chiar proprietarul grădiniței „La ciorba de potroace“?

JAN: Exact vă rog. Toată lumea bine vine în zori aici la trezire, să-și ia potroacele. Trezim și morții vă rog. Cea mai distinsă grădiniță.

MOAMBĂ: Grădina asta n-a fost închisă prin '48?

JAN: Ba da, vă rog.

MOAMBĂ: Nu te-ai făcut dumneata ospătar la stat și nu ți-ai trimis băiatul la studii... cantabile? Nu te-ai îmbolnăvit acu' cîțiva ani și nu-ți dă statu' o pensie?

JAN: Ba da vă rog, contabile, boală, pensie.

MOAMBĂ: Și n-au trecut așa anii — '63... '65... '66...?

JAN: Da vă rog, și cu 137, total 385 de lei și 15 bani.

MOAMBĂ: Nu, nu, ai greșit socoteala, fii atent, te rog: nu stai dumneata de cîțiva ani mai mult prin fotelu' ăla de colo și nu te doare cînd te gîndești la grădiniță?

JAN: Văd că vă pricepeți și că o să-mi dați o comandă bună.

MOAMBĂ: Va să zică (*il mină imperceptibil*) în fotelu' ăsta. Și te gîndești la restaurant. Și trec anii — '64, '65 (*îi ia șervetul*) și te apucă '68. (*Fără șervet. Jan e descumpanit.*) Și stai așa în '68, într-o zi de primăvară, și te pomenești că ți-a venit în vizită prietenul care ascultă cu drag tot ce zici dumneata, Moambă!

JAN (*pauză, brusc*): Să trăiești, Moambă! (*Are cu totul alt ton, jovial, protector.*) Nici nu te văzui cînd ai intrat. (*Îi întinde mina.*)

MOAMBĂ: Să trăiți, coane Jenică. (*Îi strînge mina cu o plecăciune sinceră. Se duce la ușă: semn lui Geo, că poate pleca.*)

JAN: Cui îi faci semne?

MOAMBĂ: Lui tovarășu' Geo. Nu veni, dom'le, nu veni!

JAN: Cu ce să te servesc, dragă Moambă?

MOAMBĂ: Păi, știu eu ce aveți?

JAN: Nu știi? Să-ți spun eu: avem grisine, avem niște brînză Dalia, avem conserve de pește oceanic...

GEO (*intrînd, în ciuda opoziției lui Moambă*): Tată, îmi pare bine că te văd treaz...

JAN (*intrerupînd*): Te rog să nu te atingi de Moambă! Sînt în casa mea și am voie să stau de vorbă cu cine vreau!

GEO: Vai de mine, tată, Moambă și cu mine sîntem prieteni!

JAN: Ultima oară, l-ai pocnit de i-ai făcut o vinătaie!

GEO: Ca între prieteni, tată. Ca-n familie. Mămica nu te-a pocnit odată și nu vă iubiți? (*Cu cotul, lui Moambă.*) Zi și tu, prietene, frate! (*Șoptit.*) O mie de lei.

MOAMBĂ: V-a moștenit, coane Jenică, le întoarce exact ca dumneavoastră! Prea vă seamănă, nu pot păstra supărarea.

GEO: Tată, nodul la cravată! Vine tovarășul Nițulescu. Ne umplem de bani, tată! Deschidem restaurantul! O să

facem iarăși mici și fleici! Ne facem mandatarî, îți ieși meseria la loc!

JAN: Cum adică, mandatarî? Ce meserie-i asta? Eu sînt caramangiu, grațiară.

GEO: E cu voie de la stat, tată! Scot banii de la mașină, depunem o garanție și treaba noastră cum ne descurcăm; o să fie totul cum a fost, tată, se fac și primari.

JAN: Poate ne facem și furnizorii curții regale, ai?

GEO: Asta nu, tată: fără rege și fără colonii, dar încolo fleici, mușchiuleți, mititei, cum e la Bumbesti, nu mai ții minte? Mandatarî, adică avem mandat de la stat. (*Semn lui Moambă.*)

MOAMBĂ: Eu, după mine, nu e rău, dacă mîncarea-i bună.

JAN (*lui Geo*): Și ce garanție ai?

GEO: Bani de la mașină. Depunem garanția imediat.

JAN: Nu, nu, eu te întreb ce garanție ai că nu-ți ia garanția?

GEO: Îmi pare rău, tată! Garantează circa, și tovarășul Niulescu, pe linie de stat. (*Semn lui Moambă.*)

MOAMBĂ: Asta așa-i, statu' e om serios.

GEO (*exaltat*): Așteaptă, tată, așteaptă, ți-l aduc pe tovarășul Niulescu și o să auzi chiar din gura lui. Și angajăm și niște fete! Mandatate! Fiecare o să poarte o plăcuță, aici, pe bustul sting, la inimă, cu numele ei, ca să știi cum s-o strigi: Mimi, o salată aici! Zizi! un coniac! Lili, Fifi, Nini, Cici, Vivi, Riri, hai mai iute, fetelor! Așteaptă și o să auzi din gura tovarășului Niulescu! (*Dă să plece, se întoarce.*) Moambă, spune-i lui dom' Petrance să mute naibii dricul acela mai încolo! Nu vor fără ordinul lui. Tată, nodul la cravată. (*Îl aranjează: exit.*)

JAN (*clătînd din cap*): Numai la bani îi umblă mintea!

MOAMBĂ: Și nu e bine?

JAN: Nu e bine. Vrei să-ți spun eu cum e bine? Omul trebuie să aibă și suflet. Eu mi-am făcut meseria de plăcere, să fie clienții mulțumiți. Ce e viața fără suflet? Să-ți spun eu. Viața înseamnă să trăiești. Dacă n-ai trăit, înseamnă că n-ai făcut nimic.

MOAMBĂ (*pătruns*): Coane Jenică, asta am simțit-o și eu.

JAN (*continuînd*): Și n-ai trăit, dacă n-ai avut suflet. Asta a fost și, îți spun eu, asta o să fie.

MOAMBĂ: Dar însă strică, pe lingă suflet, un ban? Un bănuț acolo, să zicem o mie de lei? Tocmai dumnea-

voastră ziceți că nu, care ați fost om bogat?

JAN: Am fost, dar am avut un gînd: să sfîrșie grătarul, să fie omul mulțumit. Venea Pompiliu Meclejan, ăla cu fabrica de mobile, și zicea: „Domnu' Jenică, sînt beat mort și am venit la matală, că știu că n-o să profiti să mă jupoi la socoteală!” Și-i ziceam: „Coane Pompilică, plata interzisă pină miine-n zori, după potroace, cînd oți fi treaz!” Și zicea: „Trimite-l numa' pe Mișulică, să-mi cînte la ureche!”

MOAMBĂ (*entuziasmat*): Chiar așa zicea? Îi plăcea muzica...

JAN: Și venea, dom'le, Palpanache să-i cînte la ureche și începea și conu Meclejan să cînte din voce și posedă o voce de bubuia, că avea un frate mut din naștere și parcă moștenise de la mă-sa voce pentru amîndoi...

MOAMBĂ: Estrordinar...

JAN: Și-i curgeau lacrimile pe obraz, căci avea suflet, domnule, ce-ți spun eu, teoria mea, sufletul! și scotea o mie de lei și i-o flutura lui Mișulică prin fața viorii...

MOAMBĂ: Ce om fin, dom'le, o mie de lei, om fin...

JAN: Și-i zicea: „Apleacă-te, să te pup pe frunte!”

MOAMBĂ: Pe lăutar! Estrordinar. Om!

JAN: Și scuipa puțin pe hîrtia aia de o mie și i-o lipea uite-așa pe frunte!

MOAMBĂ: Oameni, domnule, erau oameni!... Și ținea?

JAN: Ce să ție?

MOAMBĂ: Mia. Acolo, pe frunte.

JAN: Ținea, dom'le, că fuma trabuce, parcă scotea gumarabică! Clei de la mobilele lui!

MOAMBĂ: Ce oameni, dom'le! Gumarabică. Azi — cine mai fumează azi trabuce? Trebuie să mă întind pentru un trei lei. Cum vrea unu' să intre în spital să-și vază ruda, trei lei la portar. Da' dacă vine unu' cu mașina, trebuie să ies în fugă să deschid poarta, muncesc adică, și nu-mi dă nimic, face așa... (*Salută.*) Unde nu-i unu' din ăsta cu gumarabică, să-mi lipească și mie ceva pe frunte?

JAN: Așa că să-ți spun eu. Banul. Moambă, trebuie să-ți vină! Nu să te întinzi după el. Cînd e vorba de bani, e mai bine să fii boier. La deschide tu dulap' acolo... așa... (*Moambă cunoaște drumul, extrage o sticlă de vin cu pahare. Vor bea cumpătat, fără să dea atenție gesturilor și fără amețală, absorbiți de comerțul intelectual.*) De la țară... de la omu' meu... Sec.

MOAMBĂ (*jenat*): Coane Jenică, știi că eu vin la dumneavoastră numai așa, că mi-e drag să vă aud cum vorbiți și cum mi le explicați pe toate.

JAN: Așa că ce scofală e să fii azi mandatar, să te întinzi după un leu? Cît o să te lase să câștigi? Uite, să-ți explic eu, că știu mai bine: unde-i stimulentul? Nu-i. Asta e.

MOAMBĂ: Cum s-ar zice, vin aici pentru cultură, ca să-mi spuneți cum era viața pe vremuri. Am fost o dată și la o expoziție și n-am văzut atîta cultură, cum le știți pe toate.

JAN (*modest*): Mi-a plăcut și mie să învăț de la alții.

MOAMBĂ: Și nu era o expoziție cu vizzare, era cu opere de artă! Și doar acolo mai era unul ca dumneavoastră, care știa să le explice pe toate.

JAN: Ghid, Moambă, să-ți spun eu: acela se cheamă ghid. Și știi de ce? Pentru că e bărbat. Dacă era femeie, îl chema călăuză... Numai la bani și la femei i-e capul! Auzi, să angajeze mandatar? Păi, tu știi ce înseamnă mandatar?

MOAMBĂ: Nu știi, coane Jenică, da' voiam să vă spun că acum, după ce mi-ați zis de bani, mi-e rușine. Că și pe mine a încercat să mă momească: o mie de lei dacă vă vir în cap chestia asta cu mandatar — și eu vin aici numai ca să... așa, pentru suflăt. (*Timid.*) Noroc.

JAN: Da' tu știi ce înseamnă mandatar?

MOAMBĂ: Păi, dacă o să-mi spuneți dumneavoastră, coane Jenică, o să știu.

JAN: Dar ce crezi tu că e? Așa, după mintea ta.

MOAMBĂ (*depune paharul în semn de concentrare*): Cînd eram mic, mă ju cam pe 11 Iunie, vizavi de „Leul și cîrnatul”, la „Luzana“-n fund, unde avea biliard, chegle vreau să zic, că la carambol n-am avut *aplecație*. Și la marginea biliardului, vreau să zic chiar marginea, se chema manda. Era cam veche, sărea bila strîmb, era manda moale. Acum înțeleg adică că vrea să facă tot ca „Luzana”, da' biliardu' la fix, cu manda tare.

JAN: Nu, mă.

MOAMBĂ: Nu?

JAN: Nu, mă, să-ți spun eu: mandatar sînt niște chelnerițe care să le angajeze ca mandatari. Înțelegi?

MOAMBĂ: Coane Jenică, să vă spun drept, nu-nțeleg, că mi-e rușine. Că a zis că-mi dă o mie de lei dacă vă vir în cap. Da' eu v-am iubit, coane Jenică, și cînd m-a dat familia afară

din casă, că mi-e drag să vă ascult. La spital, cine să vorbească cu un portar? Acasă, tipă la mine toți. Tova-rășu' Geo zice să vă faceți iar restaurant. Credeți că se poate?

JAN: Mandatari, dragă Moambă, îți explic eu ce este: este un fel de Manda pe Tanda.

MOAMBĂ: Aha. (*Pauză. Il muncește un gînd.*) Nu te supăra, coane Jenică, că te contrazic și eu o dată, da' eu știam că asta e așa, un fel de vorbă din popor.

JAN: Păi e. Am zis eu că nu e?

MOAMBĂ: Și parcă se zicea Tanda pe Manda.

JAN: Păi asta e ideea, nu înțelegi? Manda pe Tanda sau Tanda pe Manda, nu înțelegi? Ori una pe alta, ori astălaltă pe ailaltă.

MOAMBĂ: Adică așa, un fel de femeie care...

JAN: Nu, mă, adică totuna e. Vor să facă mandatari? Vor. Dar sînt ei la putere? Sînt. Sînt ei comuniști? Sînt.

MOAMBĂ: Asta cam așa e, asta o simțeam și eu de mult.

JAN: Sînt eu Jan Grădinaru? Sînt. Ei tot comuniști au rămas, eu tot Jenică Grădinaru sînt; asta e ideea: ori Tanda pe Manda, ori Manda pe Tanda, tot ei peste mine sînt.

MOAMBĂ: Asta nu e prea bine.

JAN: Mandatar se cheamă întotdeauna mandatarul cui! Și te întreb: al cui sînt eu? Al lor. Atunci, unde-i stimulentul? Cine îmi dă? Ei. Înțelegi situația?

MOAMBĂ: Înțeleg că s-a dus mia mea. Strica să viu și eu să mănînc un grătar? Poate și pește! Da' aveți dreptate.

JAN: Lasă, Moambă, că am eu grijă de tine. (*Strigînd.*) Raluco! Raluco!

RALUCA (*intrînd, peste umăr, lui Petrache, rămas dincolo*): ...marmoră albă doi pe trei, suflată cu argint pe margini. (*Dîndu-și seama.*) Bravo, Jane! bravo, mamă! Domnu' Petrache, vino iute, că e treaz! Bravo, Moambă!

JAN: Te rog să nu te legi de domnul Moambă. Avem niște grisine pentru dumnealui?

PETRACHE (*intrînd*): Să-mi trăiești, coane Jane, sănătos, voinic?

JAN: Ce mai faci, dom' Petrică? Merge, merge?

PETRACHE: M-a dat afară un inspector acu' două luni, așa că nu mai sînt cooperativă. Stau pe leafă. Da' mai scot eu.

JAN: Lasă, domnule, că ai o meserie de aur. Știi ce meserie ai? Să-ți spun

ou, că știu mai bine: cât timp mor oamenii, ai din ce să trăiești! Și e plan, domnule, că natura nu merge, dom'le, cu cauze d-astea obiective, că n-avem aia sau aia: moartea, domnule, se găsește! (*Ralucai.*) Dă-i, dragă, niște grășine.

MOAMBĂ: Mulțumesc, nu vă deranjați. JAN: Da' pe mine să mă aștepti, că eu placă de mormint n-o să-mi fac înaintea dumitale! Mi-ai fost dumneata client, da' eu dumitale n-o să-ți fiu!

MOAMBĂ: Vedeți cum le zice conu Jenică? Știe și serios și în glumă!

RALUCA (*retrăgându-i grășinele; șoptit*): Moambă, du-te de aici, că am ceva de vorbit cu Jan și domn' Stamboliu.

MOAMBĂ: Mi-a spus tovarășu' Geo să-l aștept. (*Tare.*) Să plec, coane Jenică?

JAN: Stai jos și mănincă.

MOAMBĂ: V-a rugat tovarășu' ca să dați dispoziție să se mute dricul mai încolo, că fără dispoziția dumneavoastră nu vor să se miște.

PETRACHE (*discret*): Nu pot vorbi față de ăsta, coană Raluca. E o chestiune de sentiment! Și...

RALUCA: Ai răbdare, că scăpăm de el. (*Sint așezați în două planuri: Jan—Moambă și Raluca—Petrache. Acesta va face mereu semne Ralucai, cu mina pe inimă, cum că nu mai poate răbda, i se revarsă sentimentele. Moambă mănincă senin, crezându-se agreat.*)

MOAMBĂ: Aș sta așa ore întregi, să-l ascult pe conu Jenică.

PETRACHE: Auzi, doamnă, rămîne aici ore întregi! Nu mai pot, o iubesc, doamnă! (*Tare.*) Nu mai pot răbda.

JAN: Da' ce-ai, dragă?

RALUCA: Are așa, un fel de colică.

JAN: Ai încercat cu ceai de coada șoricelului?

MOAMBĂ (*turnîndu-și*): Ați auzit? Coada șoricelului! La toate se pricepe conu Jenică: colică — știe! cultură — știe! fotbal — știe! proverbe, Tanda pe Manda! — ți-e drag să stai așa, să-l ascuți...

PETRACHE: Nu mai pot, doamnă, nu mai pot...

JAN (*modest*): Coada șoricelului, asta e ceva elementar.

MOAMBĂ: Alimentar, sigur că alimentar, altfel nu l-ar durea așa.

JAN: Că și românii, la Băile Herculane, tot asta ziceau, să-ți spun eu, principiu medical: orice ai, dă-i cu nalanane, tot asta ziceau, să-ți spun eu, să dormi noaptea și să te plimbi în aer liber.

MOAMBĂ: Chiar așa, coane Jenică?

Te plimbi și îți trece? Va să zică, e adevărat?

PETRACHE: Plimbă-te și o să vezi.

MOAMBĂ: Păi mie nu mi-e rău. (*Lui Jan.*) Și cum adică, aer liber? Adică orice fel de aer care e afară?

JAN: Exact. Logic.

MOAMBĂ (*celorlalti*): Vedeți? Logic. Îmi place cuvîntul ăsta, logic. Toate le explică logic.

JAN: Așa s-au născut parcurile. Din cauza naturii. Fiecare oraș de provincie de la noi avea un parc. Dumnicile, cînd era soare, se plimbau domnii și doamnele...

PETRACHE: Scoate-l, doamnă, că mor aici...

MOAMBĂ: Coane Jenică, nu vă suparați, da' mai spuneți asta o dată.

JAN: Ce să spun?

MOAMBĂ: Așa. Domnii și doamnele.

JAN: Păi, n-ai auzit?

MOAMBĂ: Am auzit, da' îmi place cum spuneți dumneavoastră. Sună... nu știu, parcă n-aș mai fi portar.

JAN: Domnii și doamnele. Și era un pavilion pus la înălțime, și avea în jur o balustradă de lemn maro cu alb, care imita covrigii ăia în opt cu sare.

PETRACHE: Extraordinar (*mai încet*) ce poate să mă fiarbă.

MOAMBĂ: Extraordinar, da! Covrigi cu sare! În opt. Ce idei aveau, domnule. Sare. Și chestia cu gumarabica. Trabuce. Extraordinar. Cine mai fumează azi trabuce?! Și asta cu natura: romanii erau oameni! Chiar așa! Și? (*Raluca îi face semne să plece; le ignoră.*)

JAN: Și în mijlocul pavilionului cînta o fanfară.

MOAMBĂ (*copleșit*): Extraordinar! (*Pauză.*) Logic. (*Pauză.*) Coane Jenică, am o rugămintă, dacă nu vă supărați. Mai spuneți o dată cu fanfara.

PETRACHE: Doamnă, o iubesc, mi-ați promis că aranjăm.

JAN (*lui Moambă*): Păi, n-ai auzit?

MOAMBĂ: Vreau să mai aud o dată. Stați! Nu ziceți încă! Să mă așez altfel. (*Își schimbă poziția în scaun.*)

JAN: De ce să te așezi altfel?

MOAMBĂ: Doctorii de la spital zic că se cheamă *verdebră*, da' de fapt mă doare aici (*arată locul*), și vreau să am plăcere cînd aud. Așa, acu spuneți.

JAN: Fanfară.

RALUCA (*sărînd în picioare, lui Moambă*): Ieși afară!

JAN: Era vorba să nu te legi de prietenul meu. (*De data asta, Petrache îi face Ralucai un semn consolator și re-*

- semnat.) O tradiție care s-a pierdut. Erau orașe care aveau și două fanfare.
- MOAMBĂ : Două fanfare ! Estraordinar. Și de ce s-a pierdut ?
- JAN : E, cite tradiții nu s-au pierdut. Costă bani și trebuie instrumente speciale, adică muzicale, da' se face economie de metal și să-ți spun eu cum stă problema fanfarelor : trebuie specialiști, condiții.
- MOAMBĂ : Și nu mai sînt din ăștia ?
- JAN : De care ?
- MOAMBĂ : ăștia, specialiști care cîntă la fanfară, fanfaroni.
- PETRACHE : Doamnă, eu îl sugrum.
- JAN : Fanfaroni, Moambă, să-ți spun eu, e altceva, nu vin de la fanfară : se trag din limba franceză, de la Fanfan la Tulipe. ăștia care suflă la fanfară sînt alții, fanfaragii.
- MOAMBĂ : Știți și limba franceză, coane Jenică ?
- JAN : Păi cînd se îmbăta viceguvernatoru' Sașa Aprihăneanu, cum ajungea sub masă, numai pe franțuzește ! om cult, domnule, numai pe franțuzește înjura, și nu-l mai înțelegea nici nevas-tă-sa, că o luase de la un bordel din Constanța, și acolo avusese de-a face cu marinari mai mult greci și tuțci și nu știa în franceză decît să-i strige sub masă : „Sașa, tu m'embêtes !”, adică „Sașa, tu mă-mbeți !”, și atunci interveneam eu, s-o conduc la mașină : „Silvuple, madam !”
- MOAMBĂ : Madam e ca pe românește, înțeleg perfect.
- JAN : Pentru că rădăcina e latină, să-ți spun eu. Știi cum e la limbă ? Să-ți spun eu : rădăcina, la limbă, e ca la dînte : iese cel mai greu. Degeaba zic ăștia acum în ziare și filme cu dacii : e latină, domnule : madam, pardon, cahrambole, parfum, debara, antreu -- exact ca-n franțuzește. Orvoar, budoar, mersi, aerisi, telefon, majordom, bonjour, amour. Știi tu, Moambă ce-i aia amour ?
- PETRACHE : Dacă-mi permiteți, în legătură cu subiectul ășta...
- JAN : Lasă-l pe el. Știi tu, Moambă, ce-i aia amour ?
- MOAMBĂ : Asta știu, că a stat la noi în spital un rus.
- JAN : Un rus ?
- MOAMBĂ : ...Și mi-a spus că e din Siberia, de pe Amur.
- JAN : Acela, Moambă, să-ți spun eu, e fluviu.
- MOAMBĂ : Oricum, a fost ceva estraordinar și s-a dus pe apa simbecii :
- grataragii, fanfaragii, mersi — o lume întreagă, și s-a dus...
- PETRACHE : Numai ășta nu se duce !... Domnu' Moambă, nu te supăra, dar am ceva de vorbit cu conu' Jenică. Secret.
- MOAMBĂ : Păi v-a spus : luați coadă de șoricel.
- PETRACHE : Doamnă, vi se duce pia-tra ! Eu plec ! Nu mai pot, doamnă, nu mai pot ! (*Înțepeneste ultimativ, cu mina pe inimă. Raluca, vorbind, se duce la el și-i mută mina pe pîntece.*)
- RALUCA : Jane, ești bărbat ! N-auri că omul nu mai poate ? Du-te și condu-l.
- JAN : Păi n-a fost de atîtea ori la noi, cînd era restaurant ?
- PETRACHE (*sesizînd semnele Ralucăii*) : Nu mai știu, coane Jenică, nu mai știu.
- JAN (*sculindu-se*) : Nu știi ? Stai că-ți explic eu. (*Raluca îi arată lui Petrache ceasul.*)
- PETRACHE : Să nu mă lași singur, coane Jenică, că mi-e frică. (*Au plecat.*)
- RALUCA : Ia o țigară, domnu' Moambă... (*Își aprinde și ea.*) Tot trei lei iei la fiecare care intră în spital ?
- MOAMBĂ : Afară de cazurile cînd muncesc : dacă-l scriu în condică sau deschid poarta la mașină, nu dă. Și atunci, întreb : unde mai e stimulentu' ? Eu iubesc dreptatea, și asta nu e drept : toate urcă și ciubucul rămîne pe loc.
- RALUCA : Pentru că nu știi să profiți, domnu' Moambă ! În loc să ciugulești cite trei lei de la 333 de oameni, ce-ai zice să-ți pice dintr-o dată o mie de lei ?
- MOAMBĂ : Tovarășa Grădinaru, vă rog nu începeți și dumneavoastră, că mi-a explicat conu' Jenică cum e cu mandatarii. Nu se merită, nu se rentează : dacă e vorba să te întinzi după bani, e mai bine să fii boier și să-i ai.
- RALUCA : Asta zic și eu. (*Tainic.*) Dom' Petrache vrea să vină aici o dată pe săptămînă : totul e să-l convingi pe soțul meu.
- MOAMBĂ : Cum adică, să-l conving ? Adică, să-i vir în cap ?
- RALUCA : Să-l lase pe dom' Petrache să vină aici o dată pe săptămînă — și ai o mie de lei !
- MOAMBĂ : Păi de ce să nu vină ? N-a venit și acum ? (*Privind mirat ușa pe unde a dispărut Petrache.*) Pentru... N-are și acasă ?
- RALUCA : Vrea să vină cu încă cineva.
- MOAMBĂ : Cu încă cineva ? I-e frică singur ?

RALUCA : Nu, omule, ce înțelegi așa greu ! Cu o femeie !

MOAMBĂ : Cu... ! Nu se rușinează ?

RALUCA : Nu, omule, o țititoare, o ibovnică.

MOAMBĂ : Vreți să spuneți, un fel de amantă ?

RALUCA : Slavă Domnului c-ai înțeles ! O mie de lei, Moambă.

MOAMBĂ : Îmi pare rău, da' eu votez contra. Nu sînt de acord. Tovarășul Petrache e un om căsătorit. Mai mult, el are o muncă importantă, cu morți. De la un om cu munca lui, cu răspunderea lui, ne-am fi așteptat să aibă o poziție de gravitate și în viața personală ! Dacă nici tovarășii aceștia care sînt cu înmormintările n-o să ne dea un exemplu...

RALUCA : Ce-ți pasă ție ? Ai o mie !

MOAMBĂ : Tovarășă Grădinaru, eu am și suflet.

RALUCA : Și cînd dai drumu' la oameni în spital cu trei lei ?

MOAMBĂ : În spital nu poate ca aici, că-s mai mulți într-o cameră, nu calcă pe nici o morală, lăsați că știu eu, am văzut un caz, un pulmonar cu o cardiacă, și ce-a ieșit nici nu vă mai spun, pe lîngă cum a ieșit copilu' ! La probleme din acestea eu sînt contra ! Eu îl respect pe conu Jenică al dumneavoastră și o cunosc și pe tovarășa Vețuța. Pe vremuri existau oameni fini, azi nu știu ce i-a apucat pe toți, s-au sălbăticit : un restaurant ca lumea nu, fanfară nu, trabuce nu, locuri în tramvai nu, și atunci dai-i cu abateri la morală ! (*Intră Jenică cu Petrache.*) Eu, coane Jenică, nu mai pot să stau în casa asta.

JAN (*Ralucai*) : Iar l-ai dat afară ?

RALUCA (*împingîndu-l pe Moambă spre ieșire*) : Eu ? Vai de mine, mamă, nu ! Domnu' Moambă, da' te rog, rămiu !

MOAMBĂ : Nu... Mă întorc eu, coane Jenică, da' cu cine trebuie ! Știu adresa, că nu stă departe. (*Exit.*)

PETRACHE : Ce-a vrut să spună ? Pe cine aduce ?

RALUCA : Nimic, lasă, domnu' Petrache, ești la noi, se poate ? Jane dragă, ne umplem de bani. Domnu' Petrache a venit cu o propunere extraordinară !

JAN : Acum începi și tu ? Nu vreau !...

Știu, știu despre ce e vorba, am auzit.

PETRACHE : V-am spus eu că ne aude ?

RALUCA : E altceva, mamă : dacă se face, nu mai avem nici o bătaie de cap și ne-am asigurat toți cu pietre noi-nouțe.

JAN : Sînt contra. Știi ce sînt eu ? Eu sînt caramangiu, eu nu sînt cafegiu.

Dacă închei afacerea, n-are rost să ne încurcăm cu pietre la un local ca ăsta. Să stea la masă și să joace remi — și cine mai consumă ? Nu rentează.

RALUCA : Ce remi, mamă ?

JAN : Cu pietre, lasă că știu, și vin cine-o să mai bea ? Cum să ne umplem de bani, dacă nu consumă spirtoase ? Măcar vin !

RALUCA : O să consume și vin, nu, domnu' Petrache ? Nu-i așa c-o să consumeți ?

PETRACHE : Doamnă, consum orice : o iubesc. N-o să rămîneți în pagubă. Dați-mi numai camera ! o dată pe săptămîină.

JAN : Asta s-o crezi dumneata ! Auzi, cică ne umplem de bani — cu o dată pe săptămîină ! Păi de unde mai iese cîștigul ? Mă miram eu să vrea ei ceva serios.

PETRACHE : O dată, hai, de două ori, n-are rost mai des. Gîndiți-vă la vîrsta mea.

JAN : Da' ce-mi pasă mie ! Nu poți — du-te de te plimbă, cine te obligă să te vîri ? O scot eu la capăt și singur.

PETRACHE : Dumneata ?

JAN : Eu. Ce te uiți așa mirat ?

PETRACHE : Nu sînt mirat, sînt revoltat ! Cum adică, vrei să te intercalezi așa, pe fir ?

JAN : Nu e localul meu ?

PETRACHE : De față cu coana Raluca ?

JAN : Da' ce, crezi că ea o să stea cu mîinile în sin ? O să mă ajute. Dacă mă sprijină ea, o scot la capăt. Atîția ani m-a tot sprijinit. Și dacă nu ies la capăt, mai e și Geo.

PETRACHE (*însăpămîntat*) : Și Geo ?

RALUCA : Jane, tu ți-ai pierdut mințile.

JAN : Lasă-mă, dragă, că dacă nici la asta nu mă pricep, nu mă mai pricep la nimic.

RALUCA : Ai înțeles că e vorba de cameră ?

JAN : Sigur. Pentru început numai camera asta. Mai tîrziu, poate ne întîndem și dincolo ! Și nu o dată pe săptămîină : zilnic ! Cît mai multe persoane !

PETRACHE : În același timp ?

JAN : Sigur. Ca să fie cîștigul mai mare.

PETRACHE : Și n-o să se afle ?

JAN : Să afle cît mai mulți, ăsta-i interesul. Reclama.

PETRACHE : Păi cum, nu-i periculos ?

JAN : Circa aprobă.

RALUCA : Tocmai, că dom' Petrache spunea că circa e contra.

JAN : S-a schimbat : depui banii, și treaba ta ce faci.

RALUCA (*lui Petrache*): O fi așa?

JAN: E precis. Mi-a spus Geo: vine cu secretarul de la circă, să ne dea aprobare. Numai să le dăm o parte din bani.

RALUCA: Ce crezi, dom' Petrache?

PETRACHE: Știi eu? Acum, e drept, e o tendință, că dacă le dai bani, te înțelegi cu ei. Da' chestia asta nu știu...

JAN: De vreme ce rentează! Pierde cineva ceva? Nimeni! Statul ia banii și cetățenii sint și ei satisfăcuți: toată lumea e mulțumită. Nu e logic?

PETRACHE: E logic, da'...

JAN: Da' ce?

PETRACHE: Da' e prea bine. Imposibil să fie atât de bine. Și trebuie să știe și el cine intră aici? El, statul?

JAN: Ce-l privește! Bani să iasă. Însă o să începem modest: numai camera asta și pun în ea numai trei mese.

PETRACHE: Și nici un pat?

JAN: Pat nu, că-i incomod.

PETRACHE: Și masa-i mai comod?

JAN: De brad, domnule, simplu. Nici măcar față de masă.

PETRACHE (*complet aiurit*): Saltea.

JAN: Dumneata ești nebun? Să mănince pe saltea?

PETRACHE: N-o să mănince, coane Jenică, îmi iau angajamentul că n-o să mănince!

JAN: Mă rog, să bea.

PETRACHE: N-o să bea, mă jur că n-o să bea!

JAN: Păi n-ai spus c-o să bea? N-am pus eu condiția asta?

PETRACHE: O să bea, da' nu pe saltea.

JAN: Atunci de ce s-o mai punem?

RALUCA: Lasă, mamă, că știe dom' Petrache mai bine. Se mai lungeste omul o clipă.

JAN: Da' ce-i aici, mormint, să se lungescă? Ia lasă-mă în pace, domnule, și pleacă de aici, nu mă învăța pe mine chestiile astea!... Am știut eu, sigur: se putea să fie ceva serios? Întii zice că-ți lasă libertate și p-ormă vine unul de înmormintare, pus controlor de la stat, și-ți impune rație să bei numai o dată pe săptămână, cu saltele! Comerț de stat. Pleacă, domnule, de aici!

PETRACHE (*aruncându-se în genunchi*): Nu-nțeleg nimic, coane Jenică, da' o iubesc! Pune și fanfara, da' lasă-mă s-o string în brațe.

JAN: Fanfara? Cum adică, s-o stringi în brațe? (*Ralucai*.) E nebun. De cine vorbești, domnule?

PETRACHE: De ea.

JAN: De fanfară, ți-am spus, e nebun. Vrea să stringă fanfara în brațe.

RALUCA: Jane, n-ai înțeles, dă-mi voie... e vorba de altceva.

JAN: Lasă-mă în pace, cum să nu înțeleg! Stai să vezi! (*Lui Petrache*.) Domnule, vrei să fii mandatar, da sau ba?

PETRACHE: Cum adică, mandatar?

JAN: Mandatar, domnule; ai studiat dreptul și nu știi ce-i un mandatar? Să-ți spun eu: unul cu mandat, care adică reprezintă pe altcineva. Vrei sau nu vrei?

PETRACHE: Vreau, coane Jenică, păi tocmai asta e, c-o reprezintă și pe ea!

JAN (*Ralucai*): Iar începe cu fanfara! (*Lui Petrache*.) Pe care ea?

PETRACHE: O iubesc, coane Jenică. Pe femeia pe care-o iubesc. Căci iubesc.

JAN: Și ce-are asta a face cu restaurantul meu?

PETRACHE: Coane Jenică, vă rog foarte mult să nu vă supărați pe mine, da' restaurantul s-a închis acu vreo douăzeci de ani. Și a rămas în părăsire. Și eu între timp, mi s-a întimplat, mă mistuie, din călcie, o iubesc, coane Jenică, o iubesc.

RALUCA (*suită pe un scaun, sparge o farfurie, Urlind*): Liniște! Vorbesc numai eu! Conu Petrache iubește o femeie!!

PETRACHE (*ingenunchind iar*): Mai încet, doamnă, mai încet!

RALUCA: O iubești mai încet?

PETRACHE: Tipați mai încet, vă rog.

JAN: Și cind tipi la mine, dă-te jos din pod. Și dumneata, urcă-te la loc.

RALUCA (*tipind*): Și vrea s-o aducă aici (*în șoaptă*) o dată pe săptămână... (*Pauză lungă. Nemișcați toți, surmenați.*)

JAN: Și-atunci, de ce m-ai luat cu restaurant, fanfară, băuturi... De ce nu spui, nene, de-a dreptul?

RALUCA: A înțeles!

PETRACHE: S-a făcut!

JAN: Nu, domnule, am înțeles, dar nu s-a făcut!

PETRACHE: De ce, coane Jenică, de ce?

JAN: Mă trage ața la meseria mea. Asta e. Mă fac mandatar.

PETRACHE (*pas înăpoi*): S-a dat cu statu'!

JAN: Punem aici trei mese, pentru început, și la vară deschidem și grădina.

RALUCA: Da' pentru ce, Jane, pentru ce? N-ai făcut politică niciodată, te-ai supărat cind Pompilia a plecat cu ăla, și acum... de ce, Jane, de ce?

JAN : Pină acum n-am colaborat, m-am ținut în rezervă. Industria grea, fabrica de băi și porțelanuri — nu m-am băgat, nu-i domeniul meu, nu mă pricep, și gata. Războiul din Orientul Mijlociu — iarăși nu mă bag, nu ține de mine, că arabii nu beau alcool, Izraelu' nu mănincă carne de porc, nu-i resortul meu, și gata. Da' dacă-i vorba de mici și de fleici, sint omul lor! Eu m-am înțeles cu toți! Am fost și cu partidul clasa a patra la tren! Asta e! Intru în politică. Mandatar. Și ne umplem de bani.

RALUCA : Bani ne dă și dom' Petrache și nu mai e nevoie să te încurci cu alții.

JAN : Eu nu-s numai pentru bani. Omul trebuie să aibă și suflet. O viață întreagă mi-a plăcut să servesc clienții. Asta e.

RALUCA : Jane, îmi arunci piatra pe pustii! Ce rost mai are să trăiesc, fără piatră? Am și eu un drept în casa asta...

PETRACHE : Aurită, coană Raluco: familia, pe veci neconsolată!

RALUCA : Singur ai spus că politica s-a schimbat, că acum e voie.

JAN : Am un fiu, vreau să merg în pas cu tinerețea.

RALUCA : Ai încurcat-o, mamă. Geo tot de domnu' Petrache ți-a spus. Nu-i așa, dom' Petrache? (*Incet.*) Caută-l pe Geo și promite-i o mașină de ocazie! E singura nădejde! Fiat, Mercedes, orice mașină! Iute!

PETRACHE : Iute? O mașină? Unde să găsești iute o mașină?

RALUCA : Zi numai așa, pînă trecem de greu. Zi că-i de la un diplomat — turc, african, Pakistan, orice — că vrea s-o vîndă!

JAN : Iar șoptiți? Mie Geo mi-a vorbit de mandatar.

RALUCA : A vrut numai să vadă dacă te mai mănincă gîndul.

PETRACHE (*incet*) : Și unde dau de Geo?

RALUCA : Așteaptă-l în fața casei.

PETRACHE : Coane Jenică, e așa cum vă spun. O să vi-l aduc și pe Geo, să vă confirme. Orvoar, sâr'u mîinile... Aurită! (*Exit.*)

JAN : Să știi că ideea cu mandatarii mă trăgea așa, ca o ață.

RALUCA : Să ai mereu controale, contabili, să-ți vină la masă pompierii și inspectorii, toți sanepizii! Așa, e o chestie liniștită, nu știe nimeni, discretă.

PETRACHE (*năvălind pe ușă*) : Ajutor! Ajutați-mă să ies!

JAN : Iarăși, domnule?
PETRACHE : E Vetuța în față; mă pîndește. (*Ralucai.*) M-a pîrit domnu' Moambă, e cu ea.

RALUCA : Și ce te sperii așa? Zici că ai venit să iei măsura, pentru placă.

PETRACHE : N-o să creadă, coană Raluco, că vine acum de la colțul străzii Geo, cu o femeie tină. O să creadă că e aceea.

JAN (*in sine*) : Va să zică e adevărat, va să zică Geo e de acord, va să zică. e și adus-o! Da' iute mai lucrează. (*Bătaie în ușă, Petrache face un salt disperat spre ușa din dreapta.*)

PETRACHE (*trăgînd-o pe Raluca după el*) : Coană Raluco, ieșiți înaintea mea prin dos, să vedeți dacă nu s-a mutat pe dincolo. Eu mai bine rămîn aici. (*Au ieșit, Geo vîră capul prin stînga.*)

GEO : E totul în regulă? Tată, cravata.

JAN : E-n regulă, pînă la urmă am căzut de acord.

GEO : Te-a convins deci! Bravo lui! Pofțiți, vă rog. (*Intră Minodora.*) Tată, pînă se adună cine mai trebuie, dă-mi voie să-ți prezint pe tovarășa Minodora Pertza, membră a Fondului Plastic.

MINODORA : Condoleanțele mele, domnule Grădinaru! Nu știu cine v-a murit, dar vă rog să credeți că particip din tot sufletul...

JAN : Lăsați, lăsați, că doar știți că e dricul iubitelui dumneavoastră...

MINODORA : Domnule, nu vă permiteți să nu înțeleg...!

GEO : Tată, dumneaei e artistă plastică.

JAN : Plastică, plastică, dar chiar acum a dispărut domnul Petrache. Se temea să nu fie văzut cu... (*Ride, se oprește, privind-o apreciativ.*) N-are gusturi rele. Sînteți foarte... Îmi dați voie să vă fac un compliment?

GEO : Tată, dumneaei a venit să studieze locul.

JAN : Am înțeles, am înțeles. (*Minodora.*) Vă rog, studiați! Tineretul de azi toate le face științific. Să știți că e bine, avem și o ieșire prin dos.

MINODORA : Cred că o s-o folosim doar pe cea din față. Cealaltă, doar în caz de incendiu.

JAN : Adică Vetuța.

MINODORA : Care Vetuța? Incendiu.

GEO : Tată, dumneaei a venit să aranjeze locul. Pentru...

JAN : Se-nțelege. Fără aranjament, nu mai are nici un farmec.

MINODORA : În sfîrșit, cineva care mă înțelege! Aveți perfectă dreptate: cadrul, decorul, dă tot farmecul. Cînd

- vezi pe perete un ulcior, ți se face sete.
- JAN: Și cînd vezi... — înțeleg, aranjați cum vreți.
- GEO (*Minodorei*): V-am spus, cu tata n-aveți probleme. Eu m-am înțeles cu tovarășul Nițulescu să-l aștept la stația de tramvai. Mă întorc imediat cu el. (*Plecăcă. Minodora a scos un metru și măsoară camera.*)
- JAN: Va să zică, Fondul Plastic. Ați făcut cunoștința prin meserie. Și tot cu pietre vă ocupați, nu? Atît de tînără — și tot cu pietre...
- MINODORA: Ce pietre?
- JAN: Nu vă supărați, eu nu zic că-i o meserie rea. E nevoie și de asta. E tot o sculptură.
- MINODORA: Sculptură, da, am învățat și asta.
- JAN: Am bănuț din prima clipă. Tristă meserie.
- MINODORA: Într-un fel, da, cu artele plastice azi e greu.
- JAN: Noroc că mai mor oamenii.
- MINODORA: Ce vreți să spuneți?
- JAN: Cred că acolo unde măsurati o să puneți patul.
- MINODORA: N-am nevoie de pat. Lucrez numai cu mese și scaune.
- JAN: Ca la restaurant. Mă rog, vă privește. Aranjați cum vreți. Numai cu baia și toaleta o să fie puțin mai greu, că-s în fund.
- MINODORA: Am mai avut cazuri din astea și le-am găsit o soluție plastică.
- JAN: Plastică, da' se mai spală omul.
- MINODORA: E gata rezolvat: pe tot parcursul, pun niște cupidoni în culori, cu săgeți care arată drumul.
- JAN: De ce să arate drumul?... Adică da, că și adineauri l-a uitat.
- MINODORA: Cine l-a uitat?
- JAN: Prietenul dumneavoastră.
- MINODORA (*oșrindu-se*): Prietenul meu? A fost pe aici?
- JAN: Ne-a spus cît vă iubeste.
- MINODORA: Dar de unde vă cunoaște?
- JAN: Ehehe, ne cunoaștem numai așa, de vreo patruzeci de ani.
- MINODORA: Imposibil. Prietenul meu nici nu are 40.
- JAN: Aha. Mă rog, nu mă amestec, acela-i de inimă. Eu vorbesc de hm... colegul... de scopul pentru care aranjați aici...
- MINODORA: Eu, să vă spun sincer, aranjez aici numai pentru bani.
- JAN: Mă rog, dreptul dumneavoastră, dar să știți, pe vremea mea nu se vorbea chiar așa pe șleau.
- MINODORA: Ce să-i faci, domnule, trebuie să trăiești. Credeți că eu, în sufletul meu, n-aș prefera să fac artă pură? Nu chiar abstractă, că mi se pare prea platonică...
- JAN: La vîrsta dumneavoastră, vă înțeleg.
- MINODORA: ...Ceva care să vorbească, un nud, dar nu vrea să mă expună nimeni, să arăt și eu ce pot, cu colegii mei de generație...
- JAN: Pe vremea mea, lucrurile astea nu prea se arătau.
- MINODORA: Sau o natură moartă.
- JAN: Moartă mai merge, ați fi în specialitate.
- MINODORA: Dar sînt toți legați unul de altul, aștia bătrîni. Fără relații, nu faci nimic. Rid de tine! Trag peste tine o placă de mormînt. Te recunosc abia după moarte.
- JAN: Sigur că după. Înainte de moarte, n-ai cum să-i pui placă.
- MINODORA (*lăsînd măsuratul*): Pentru că aș putea să-mi văd și eu numele în neon. De ce Brîncuși da, și Pertza nu? Paris: expozițion Minodora Pertza. Bonn: auștelung Minodora Pertza. New York: exhibișn...
- JAN: Minodora Percea.
- MINODORA: Știți englezește?
- JAN: Nu chiar, dar am înțeles tot. Nu vă lasă să vă expuneți în public și atunci vă ascundeți cu conu Petrache.
- MINODORA: Am impresia surdă că e o confuzie, mă luați drept alta.
- JAN: Nici o grijă. Prietenele lui conu Petrache sînt și prietenele mele.
- MINODORA: Nu știu de ce tot îmi amintiți numele acesta. (*Se întinde pe jos, să măi măsoare un detaliu.*)
- JAN: Mă rog, poate că dumneavoastră îi spuneți altfel. Sau poate că s-a prezentat sub alt nume.
- MINODORA (*exasperată*): Cine, domnule, cine?
- (*Intră prin dreapta Petrache, speriat, mergînd de-a îndărăt.*)
- JAN: Dumnealui! Cred că nu-i nevoie să vă prezint.
- (*Petrache mergînd îndărăt, cade peste Minodora. Aceasta țipă. De aci încolo, cei doi vor face eforturi disperate să se ridice. Moambă a și năvălit pe ușa de intrare.*)
- MOAMBĂ (*strigînd*): Sînt aici amîndoi, coană Vetuțo! Repede, că eu îi tai retragerea prin față!
- VOCEA VETUȚEI (*din culise, dreapta*): Petra-che, unde ești? unde-i ticăloasa?
- MINODORA: Am impresia că la mine face aluzie. Trebuie să fie o confuzie. Sculați-vă, vă rog.

RALUCA (năvălind din dreapta, ia făcălețul): Moambă, dă-te la o parte, că trag!

JAN: Raluco, nu da în domnul Moambă, că lovești în mine. (Raluca a înaintat, dar clanța din dreapta se scutură; merge îndărăt să țină ușa.)

PETRACHE (sculîndu-se, Minodorei): Mă scuzați, duduie, dar trebuie să fug. (Dă să fugă, se împiedică de metrul Minodorei și cade iar.)

VOCEA VETUȚEI: Unde s-au ascuns? Deschideți ușa!

RALUCA: Moambă, la o parte! (Clanța e scuturată spasmodic.)

MOAMBĂ: Nu da, tovarășă, că nu pot lovi îndărăt o femeie! (Petrache profiță, fuge la ușa de intrare și se întoarce fulgerător.)

PETRACHE: Hait! Inspectorul! În față inspectorul, la spate Vetuța — planul de retragere! (Scoate fluierul și suflă cu putere.)

VOCEA VETUȚEI: Cine fluieră? Domnule milițian, arestați-i! Deschideți ușa!

GEO (vîră capul prin dreapta, senin, zîmbitor, fără să observe nimic): Tată, o mare bucurie! Circa 26 se află printre noi! Dă-mi voie să-ți prezint pe tovarășul Nițulescu. (Deschide ușa mai larg, duce brațul îndărăt și e trîntit la pămînt de doi oameni solizi, care năvălesc cu coșciugul. Deschid capacul.)

PETRACHE: La spate nevasta, în față inspectoru' de la stat — ce-ți mai rămîne de făcut decît să intri în sicriu? (Intră.)

GEO (de pe jos): Luați, dom'le, odată sicriul ăsta de aici! A venit tovarășul Nițulescu.

VOCEA VETUȚEI: Unde e? Să intru în părul ei!

MINODORA: Doamnă, abia am fost la coafor.

JAN: Ce vremuri, domnule! Ca pe vremuri!

GEO (de pe jos): Tată, nodul la cravată.

— Cortina —

PARTEA A DOUA

Grădinița fostă restaurant, de fapt o curte. E mărginită de două linii oblice. Pe dreapta e linia prispei, pe stînga, mai spre fund, mai puțin oblic, linia unui gard mic (le vine personajelor ceva mai sus de talie) cu o porțiță care dă spre stradă. Ușa de intrare în casă, pe care am văzut-o în partea întii a piesei, se deschide în afară, asupra prispei, ca și o fereastră mică; eventual, vedem și ieșirea hornului. În fața celor citorva trepte, cu balustradă de lemn, care duc spre prispă, un ștergător metalic și un preș. Pe prispă sînt cîteva scaune de paie. În extremitatea dreaptă, aproape de ramă, o cișmea. Curtea nu pare îngrijită, n-are flori: iarbă sau pămînt, după preferință.

Nițulescu se plimbă singur, privind la ceas, așteptîndu-l pe Geo. Din casă se aud țipete. Prin ușa deschisă apar în viteză cei doi cu sicriul; capacul e închis. Coboară treptele cam brutal. Capacul se deschide, fără ca totuși Petrache să-și arate figura.

VOCEA LUI PETRACHE: Mai încet, mă, că mi-ați rupt șalele. (Cei doi nu-și încetinesc mersul; se aud bătăi în lemn.)

NIȚULESCU (ațîniîndu-le calea): Mă scuzați, tovarăși, dar mi se pare că bate cineva dinăuntru.

VOCEA LUI PETRACHE: Și ce e treaba dumitale? (Nițulescu privește pe rînd la cei doi purtători, nu e sigur care dintre ei a vorbit. Se duce la cel mai depărtat de el.)

NIȚULESCU: Vreți, vă rog, să repetați? Am spus că bate cineva.

VOCEA LUI PETRACHE: Și ce, bate la ușa dumitale? Ce te amesteci?

NIȚULESCU (mergînd la celălalt purtător): Eu nu pot să rămîn indiferent. Am impresia că înăuntru se află un om viu.

VOCEA LUI PETRACHE: Și dacă-i viu, ce te privește?

NIȚULESCU (schimbînd iar interlocutorul): Sicriele sînt pentru cei înce-

tați din viață. Omul dinăuntru, în caz că e viu, ar mai putea aduce foloase societății.

VOCEA LUI PETRACHE: Și dacă vrea să se plimbe, n-are voie? E vreo lege contra?

NIȚULESCU: Pe lângă legile juridice, există legi morale și legi ale obiceiului. Ce s-ar întâmpla dacă ne-ar băga pe toți de vii în sicriu? Unde am ajunge?

VOCEA LUI PETRACHE: La pompele funebre. Dați-i drumul, băieți! Mai repede! *(Atenția lui Nițulescu e atrasă de Geo, care apare agitat, aranjându-se.)*

NIȚULESCU: Încă o dată, condoleanțele mele! Frumos sicriu!

GEO: Lăsați, bine că s-a dus odată! NIȚULESCU: Foarte impresionant! Ce viteză! Ați observat cât au mărit viteza! Zburau, nu alta. E mult mai rentabil. *(Prin ușa rămasă deschisă, se aude gălăgie.)*

VOCEA VETUȚEI: Lasă-mă s-o trag de păr! *(Geo se precipită să închidă ușa.)*

GEO: Încă o clipă, tovarășe Nițulescu: e o mică neînțelegere de familie. Scuzele mele.

NIȚULESCU: Dar de ce să vă scuzați? Noi trebuie să respectăm obiceiurile locale și să lăsăm familia să-și trăiască viața...

GEO: Mă scuzam numai pentru timpul dumneavoastră prețios.

NIȚULESCU: Timpul are, într-adevăr, o deosebită însemnătate, dar aici nu poate să dureze mult. Striga că vrea s-o tragă de păr. Cât poate s-o tragă de păr? un minut, două — să zicem maximum cinci. Minutele contează, e drept, dar din păcate noi avem și timpi morți mult mai mari.

GEO *(trăgând cu urechea)*: Cred că au plecat prin dos. Mi se pare că s-au liniștit.

(Moambă iese în fugă, frecându-se la cap, și dispare în stradă ca o nălucă. Pe urmele lui zboară un făcăleț, care lovește pământul și e apoi evitat de Nițulescu cu mare dificultate.)

NIȚULESCU: E un cartier pitoresc, un vad bun.

GEO *(prin ușa rămasă deschisă)*: Tată, e mai bine să vii afară; las-o pe mama să aranjeze înăuntru.

NIȚULESCU: Mie mi-e indiferent: înăuntru, afară, oriunde ar fi, omul sfințește locul. Și ce frumos o să sune: „La ciorba de potroace“.

JAN *(apare în ușă, demn)*: Domnule, bine ați venit. Luați loc. *(Îl invită pe prispă. Nițulescu, în josul treptelor, se șterge îndelung pe tălpi.)*

GEO: Tată, îți prezint pe tovarășul Nițulescu!

JAN: E ros complet. Lăsați, domnule, e un preș vechi, s-a ros.

NIȚULESCU *(continuând să se șteargă)*: E adevărat, domnule Grădinaru, noi avem la ștergătoare o mare rămânere în urmă. Elvețienii au niște preșuri excelente. În Elveția, la orice hotel, înainte de intri, dai de un ștergător! Splendid! Sint fenomenali! Noi nu am dat suficientă importanță acestei probleme și rezultatul este că fondul locativ se umple de murdărie.

JAN: Lăsați, că pe prispă nu contează.

NIȚULESCU: Da' de ce? și prispa se calculează la spațiul locativ. *(Trece acum pe ștergătorul-grătar: acționează cu zgomot.)*

JAN: O să vă oboșiți.

NIȚULESCU: Singurul loc unde problema ștergătoarelor a căpătat o rezolvare parțială este la Constanța.

GEO: La Constanța? Auzi, tată, la Constanța.

NIȚULESCU: La moschee. Acolo, te descălți. Au apărut și la sate unele școli unde ești obligat să te descălți.

GEO *(lui Jan)*: Tovarășul Nițulescu are o bogată experiență.

JAN: Eu vă rog să nu vă descălțați. *(Îi întinde mina. Nițulescu urcă treptele, răspunde corect stringerii de mină și se așază trăgându-și ușor pantalonii.)*

NIȚULESCU: Dacă-mi permiteți, o să trec imediat în subiect, ca să fim practici. Putem încheia afacerea imediat.

JAN: Sint contra.

GEO: Tată, dar mi-ai promis.

JAN *(mereu calm)*: Sint contra.

NIȚULESCU *(după un gest de liniștire spre Geo)*: Sinteți contra? Asta e foarte bine. Noi trebuie să stimulam părerile proprii. Prea multă vreme noi am avut de-a face numai cu oameni pasivi. Companiile americane se dau în vînt să angajeze cetățeni care sint contra și fac furtuna creierului, adică fiecare spune ce-i trece prin cap. E mult mai bine să fiți contra. Pînă la urmă, tot cum vrem noi o să faceți, dar dacă ați fost contra, înseamnă că avem de-a face cu un om cu personalitate. Și de ce fuseseti contra?

JAN: Nu știți de ce sint contra? Păi să vă spun eu. I-am declarat neveste-mi și lui Geo să nu mai dea în

prietenul meu. Le-am spus: fără Moambă nu discut!

GEO: Tată, dar nu l-am pocnit eu!

NITULESCU (*gest discret*): Am înțeles. Prietenia are o deosebită însemnătate. Este chiar o forță. Moambă e tovarășul acela lovit la cap, nu? Deși fugea, cred că n-a putut ajunge departe, dată fiind nevoia de a-și trage sufletul. Aș propune deci ca tovarășul Geo să facă o deplasare rapidă, spre a-l readuce.

GEO (*precipitându-se spre stradă*): Moambă! Moambă!

NITULESCU: Alte obiecții mai aveți?

JAN: Să vă schimbați scaunul.

NITULESCU: Scaunul? Interesant! De ce?

JAN: Pentru că acela pe care stați e cam slab. Citeodată, se desface din senin și s-ar putea să cădeți.

NITULESCU (*schimbă scaunul*): Bine că mi-ați spus, dar nu era oare mai practic să mă sesizați de la bun început? Oare n-am fi eliminat astfel orice riscuri cu un ceas mai devreme?

JAN: Să vă spun sincer, la început nu prea îmi păsa dacă o să cădeți. Acum însă, după ce ați găsit soluția asta cu Moambă, mi-ați devenit simpatic.

NITULESCU: Acest fapt mă bucură. Noi nu sîntem roboți, noi nu sîntem automate. Un curent de simpatie umanistă este foarte favorabil pentru eficiență și în general pentru noi.

JAN: Care noi?

NITULESCU: Eu nu sînt autorizat să vorbesc pentru alții decît în chestiunea pentru care am venit, așa că prin noi mă înțeleg pe mine. E pluralul de modestie, cum se zice în gramatică... Noi sîntem modești.

JAN: Sculptorii învață gramatică?

NITULESCU: Sînt convinși că da. Însă îmi scapă legătura.

JAN: Vorbesc de legătura cu tînăra aceea plastică, Percea. Doar n-o să-mi spuneți că n-o cunoașteți!

NITULESCU: Minodora Pertza? Cum să n-o cunosc? Chiar eu i-am recomandat să treacă pe aici, pentru a analiza locul. Vi s-a părut că vorbește negramatical?

JAN: Nu, nu, am vrut numai să vă spun că înțeleg problema dumneavoastră. Am fost și eu tînăr.

NITULESCU: Tinerețea e un factor deosebit de important, dar din păcate eu am trecut de prima. A! mi se pare că vin. Spuneți-mi, de ce nu vreți să discutați decît în prezența prietenului dumneavoastră? Care e specialitatea lui?

JAN: Moambă? E portar.

NITULESCU: Și nu puteți trata afacerea decît în prezența lui? (*Schimbă tonul.*) E foarte frumos. Inseamnă că vă place să consultați oamenii simpli. Acest fapt e foarte important. Noi, multă vreme, nu ne-am consultat suficient cu oamenii simpli. Și cînd ne-am consultat, n-am ținut seama de părerile lor. Iar cînd am ținut seama de părerile lor, erau greșite. Pentru că trecuse timp și se depășiseră. Avem aci mult de recuperat. (*Au sosit Geo cu Moambă.*)

GEO: L-am adus! Să începem!

MOAMBĂ: Mă doare capul de nu mai pot. Coane Jenică, eu pitesc arma asta, pînă nu mă omoară. (*La făcălețul de pe jos.*)

GEO: Tată, timpul tovarășului Nițulescu este prețios!

NITULESCU: Nu, nu, lăsați, e un timp folosit rațional: noi avem multe de învățat de la oamenii simpli. Observați ce logică de fier are: a fost lovit în cap cu acest făcăleț și prima lui tendință este să-l ascundă, deci să suprima cauza. (*Moambă reapare. Nițulescu se ridică.*) Tovarășe Moambă, este pentru noi o deosebită onoare să vă am prezent la aceste tratative.

GEO: Scurt, tată, scurt! Practic! Eu mă duc să pregătesc interiorul. (*Exit.*)

MOAMBĂ (*lui Jan, tare*): Cine e asta?

JAN: Dumnealui a trimis-o aici pe tînăra... plastică...

MOAMBĂ (*rizînd*): Coana Vetuța a vrut să intre în părul ei: abia a scăpat pe ușa din dos. Așa le trebuie!

NITULESCU (*se scoală brusc*): Despre dumneaei era vorba? Nu înțeleg aceste violențe individuale! Am crezut că-i viață de familie. Tovarășa însă era dinafară! trimisă de mine, să analizeze locul! Dacă cineva nu era de acord, puteam discuta.

JAN: Ce să mai discutăm? V-am spus că nu-s de acord.

NITULESCU: Pardon. Ați spus că nu sînteți de acord să discutați fără dumnealui. Iată-I! (*Lui Moambă.*) Spuneți-mi, vă rog, tovarășe: dacă oamenii găsesc mincare mai bună, e rău? (*Geo reapare, punîndu-i lui Jan haina. Scoate din curte o rusă. Circulă așerat. Exit.*)

MOAMBĂ: Dumneavoastră sînteți inspector?

NITULESCU: Am fost, dar s-a petrecut un incident penibil. (*Răscolit.*) Eram la cooperatie, într-un control pe linie de prestații funebre: îl găsesc pe un ramolit încuiat cu o... nici nu mă pot pronunța, în orele de lucru.

Întreb cum își permite să fostească localul cooperativ pentru, astfel de acte și răspunde că afară plouă; întreb de ce nu și-au găsit alt loc și zice că e criză de spațiu. Fac un raport și-l dau afară. Avea însă relații. După un timp, mă trezesc trecut pe linie de localuri, de la sector la circă, cu patru sute mai jos!

JAN: T, t, t... Și pe ce motiv v-au scos?

NIȚULESCU: Complet ilegal. Spuneau că aș fi idiot.

JAN: Și e ilegal?

NIȚULESCU: Nu există nici o lege contra idioteniei, slavă domnului. Apoi acuzația nici nu era conformă, eu nefiind cituși de puțin vizat.

MOAMBĂ: Vizat? N-am înțeles. Adică nu sinteți idiot?

NIȚULESCU: Evident că nu. Dacă aș fi idiot, n-ar fi oare în interesul meu să ascund acest fapt? Aș mai avea interes să-l popularizez?

MOAMBĂ: Logic. Ar fi o idiotenie.

JAN: Dar persoana care era cu persoana pe care ați surprins-o nu vă era...? (Între iar Geo.) În sfârșit, nu vreau să mă amestec în chestiuni intime.

GEO: Tată, interiorul se poate vizita Tovarășe Nițulescu...

JAN (sculindu-se): Oricum, un lucru vreau să vă spun: omul acela pe care l-ați dat afară atunci, e păcat că-l mai urmăriți! (Geo îi face semne să tacă.) Omul acela nu mai are mult până să-și pună placa pe mormint și crucea pe deasupra.

NIȚULESCU: Mă rog, noi nu ne amestecăm în aceste obiceiuri. E dreptul omului ca, după ce moare, să-și pună pe locul de veci orice dorește. N-ar avea nici un sens să ne amestecăm în viața omului, odată ce e mort. Aici însă era viu, într-o cooperativă care avea cu totul altă menire.

MOAMBĂ: E foarte interesant ce spuneți, ca problemă.

GEO (dându-l deoparte): Nu doriți să vizitați interiorul?

NIȚULESCU: Tovarășa aceea care trage de păr mai e? Nu cunosc teama, dar n-aș dori incidente penibile.

GEO: Nu-i nimeni, au plecat prin dos, mama a aranjat totul. Nici o violență. Aruncați o privire și ne întorcem să discutăm. (Nițulescu ezită. Moambă se așază și Nițulescu sare brusc la el.)

MOAMBĂ (acoperindu-și capul): Nu da, domnule, nu da!

NIȚULESCU: Scaunul, ridicăți-vă repede, scaunul e slab, se poate des-

face. (Lui Geo.) Noi avem o mare răminere în urmă la scaunele de paie. În Franța au niște fotolii păioase extraordinare, și ca construcție și ca paie. Și știți ce fac italienii cu paiele?... (În extaz.) Invelitori pentru sticle! Noi însă, multă vreme, n-am dat suficientă însemnătate paicilor: boii noștri mănincă prea multe paie.

MOAMBĂ: Extraordinar.

NIȚULESCU (lui Jan): Vă las să vă consultați prietenul, dar să știți că noi avem mare nevoie de experiența dumneavoastră și (arătând) de locul dumneavoastră. (Între în casă cu Geo.)

MOAMBĂ (frecându-se la cap): Parcă ar fi înnebunit cu toții, coane Jenică. Fiecare trage de dumneavoastră, ba restaurant, ba loc de întâlnire. Asta ce mai vrea?

JAN: N-auziși? Asta-i prietenul plăticii. N-ai văzut ce s-a infuriat când ai zis că era s-o tragă de păr?

MOAMBĂ: Da-i și inspector, că altfel nu fugea de el dom' Petrance.

JAN: Fugea, că asta e titularul la tinăra și dom' Petrance s-a introdus pe fir. (Cei doi stau pe prispă. Apare, nevăzută de ei, Dominic Buju. Scurtă de sport, mănâșă de volan, cu degetele tăiate. Între în grădina, o măsoară din ochi, apoi o măsoară cu pași țepeni, face însemnări în carnet, scoate o ruletă de măsurat. Va desfășura ceremonia treptat, în timp ce Jan discută cu Moambă.) Oricum, m-au obosit. Prea multă gălăgie, Moambă. Și nu mă așteptam din partea lui Geo să vrea să facă aici loc de întâlnire.

MOAMBĂ: El zicea de restaurant. Oricum, am chemat-o pe coana Vetuța. Și ce-o să faceți?

JAN: Nu mă așteptam să-mi facă asta propria familie. Vrei să-ți spun cum e viața, Moambă? Uite, să-ți minte: viața e amară și, decît gălăgie, e mai bine să ai liniște.

MOAMBĂ: Eu, coane Jenică, un singur lucru nu înțeleg. Dacă le știți așa pe toate, și grătar, și franceză, și fotbal, și cultură, de ce nu vrea nimeni să asculte de dumneavoastră? De ce trage fiecare hâis și cea, mă scuzați, nu că ar fi vite, dar așa, ca direcție. De ce?

JAN: Păi, Moambă, tocmai asta-i tragedia! Știi tu ce e tragedia? Asta e: că nimeni nu te ascultă.

BUJU (lui Moambă): Mă scuzați, mă numesc Buju, Dominic Buju. Vreți să colaborați puțin, să țineți ruleta asta aici?

JAN: Da' pentru ce vă trebuie?

BUJU: Buju, Dominic Buju. Vreau să măsoz exact lungimea curții.

JAN (*indiferent*): Aha. (*Puțin mai tare, ca Moambă, care s-a depărtat câțiva pași. Să poată auzi.*) Și nu te ascultă pentru că s-a întors țara cu susu-n jos! Le-am spus: dacă n-o să asculte de mine, o să fim bătuți! Și care a fost rezultatul?

MOAMBĂ: Care?

JAN: Am fost bătuți.

MOAMBĂ: Unde?

JAN: La fotbal. (*Pauză.*) Te duci la vecin, te uiti la televizor și ce vezi? pe canalul unu, bătaie, pe doi, bătaie, pe oriunde avem un canal, ne bate.

MOAMBĂ: Pentru că nu ascultă de dumneavoastră.

BUJU (*lui Moambă*): Puțin mai la dreapta.

MOAMBĂ: Nu, da' eu de altceva vă întrebam: vă faceți mandatari sau împrumutați camera? Că liniște n-o să aveți.

BUJU: Să știți că liniște găsiți numai în Drumul Taberei.

JAN (*lui Moambă*): Vrei să-ți spun eu ce-o să fac? Uite, îți spun ce-o să fac. Ceea ce mă doare nu e, ca să zic așa, cazul: mă doare că aici, cind mîncăm bătaie, se vede toată soarta noastră, ca talente vreau să zic, în Europa.

MOAMBĂ: Coane Jenică, aici m-ați depășit, adică nu vă înțeleg.

BUJU: Eu am înțeles. Are dreptate. Acum s-o luăm de-a laltul.

JAN: Păi uite, ca talente, să zicem la fotbal, care arată situația, avem tot ce ne trebuie ca să-i batem pe toți! Dar ce spun? ! nu să-i batem: să-i smintim! Madridu', Brazilia, broscarii, pe toți! Și atunci, dacă avem tot ce ne trebuie, ce ne mai lipsește?

MOAMBĂ: Tocmai asta mă întrebam și eu.

JAN: Să-ți spun eu! În fotbalul nostru ne mai trebuie un singur lucru: apărarea și înaintarea!

MOAMBĂ: Estraordinar.

BUJU: Fiți atent, vă rog, s-a muiat panglica. Țineți-o întinsă.

JAN: Numai atît dacă am ști, cum să ne apărăm și cum să atacăm, i-am bate pe toți, așa cum merităm. Și de ce n-avem lucrul ăsta?

MOAMBĂ: De ce?

JAN: Păi să-ți spun eu! Mingea e minge, piciorul e tot picior — da' unde-i stimulenta?

MOAMBĂ: Unde?

JAN: Nu-i. Joacă în gol.

MOAMBĂ: Da' nu-l nimereste.

BUJU: V-am spus de la început că are dreptate. La profesioniști, jucătorii mari pot să-și cumpere un Audi Super 90, care în 12 secunde virgulă 2 poate să dezvolte o sută kilometri pe oră, sau măcar își iau un Alfa Romeo. Ai noștri își iau un sprîț. Care strică.

JAN (*tot lui Moambă*): Păi, altădată, știi ce făcea Bindea?

MOAMBĂ: Asta chiar așa e, eu de mult mă întrebam ce făcea Bindea.

JAN: Păi să-ți spun eu. Bindea, domnule, juca fotbal.

MOAMBĂ: Chiar așa?

JAN: Absolut. (*Buju își strînge ruleta.*) Astăzi, dacă am juca fotbal adevărat, am fi învingători pe plan mondial. Numai atît să facem, să jucăm.

BUJU: Să știți că în Drumul Taberei există încălzire centrală. (*Se suie pe prîspă și examinează ușa.*)

JAN (*continuînd*): Pentru că, să-ți spun eu: în jocul ăsta, cine marcă mai multe goluri, acela cîștigă.

BUJU: Să știți... clanțele acestea sînt recuperabile.

JAN: Cum adică?

BUJU: Totul se recuperează. Nimic nu se pierde, nimic nu se creează, totul se recuperează.

JAN: Cine ești dumneata?

BUJU: V-am spus: Buju, Dominic Buju.

MOAMBĂ: Vrea adică să întreb de unde ești și ce cauți aici.

BUJU: Sînt Buju, Dominic Buju. De la Gostat. Și acolo facem la fel: recuperăm totul. Nimic nu rămîne nefolosit. Îngrășăminte, totul!

MOAMBĂ: Bine, bine, aceea e altă treabă, dar ce cauți dumneata aici, la clanța noastră!

BUJU: Am fost la marginea orașului la depozitul IAL și am văzut acolo uși vechi, bucăți de geam, de tablă demolată și chiar instalații turcești, care acum nu mai au căutare. Or, dacă le păstrează pe astea, cu atît mai mult ar recupera clanțele. Nimic nu se pierde, totul se recuperează: nimic nu se creează, totul se reprofilează; și broasca, vă spun, e foarte bună. (*Se lasă din nou pe vine, să examineze clanța. Geo deschide ușa. îl lovește. Buju cade pe trepte. Apare Nițulescu, surprins.*)

GEO: Mă scuzați... Cine era?

BUJU (*sculindu-se*): Buju, Dominic Buju. (*Frecîndu-se.*) Îmi pare bine. În Drumul Taberei s-au instalat linii noi de tro-leibuz.

NIȚULESCU (*dîndu-i și el mîna*): Noi totuși avem o rămînere în urmă. Americanii pun bază pe autobuze, din

cauza Texasului, pentru că la ei benzina este foarte ieftină. Noi, multă vreme, cu transporturile ne-am urnit prea încet.

MOAMBĂ: Ați fost în America?

GEO: Avem de discutat. Moambă, nu ne mai întrerupe. (*Lui Buju.*) Dumneavoastră, ce doriți?

BUJU: Buju, Dominic Buju. Am impresia că partea aceasta de clădire nu-i din cărămidă. A fost un restaurant, cred că e un fel de stucatură sau pământ.

GEO: O fi, dar ce doriți dumneavoastră?

BUJU: Eu? Nimic. Vreau numai s-o dărîm.

GEO: Ia pleacă, domnule, de aici! Tată, de unde l-ai cules și pe ăsta? (*Lui Buju.*) Pe cine reprezintă dumneata?

BUJU: Sintem trei proprietari de automobile. Fiat, Skoda și din nou Fiat. Doi locuiesc aici în cartier; eu sînt din Drumul Taberei. Buju, Dominic Buju. Cred că se poate dărîma destul de ușor.

GEO: Dumneata n-ai mamă?

BUJU: Ba am. Dar de ce?

GEO: Dărîm-o pe mama dumitale. De ce să dărîmi casa mea?

NIȚULESCU: Într-adevăr, pare neconform.

BUJU: E din cauza pompierilor. Clanțele și lemmul însă se pot recupera. Pompierii nu dau autorizație, dacă există construcții inflamabile la mai puțin de șase metri de garaj.

GEO: Care garaj, domnule?

BUJU: A! așa e: nu v-am spus. Mă numesc Buju, Dominic Buju.

GEO: Iar începe!

MOAMBĂ: Lăsați, că e bine. Și la ședințe se face așa: îți repetă mereu o chestie și pînă la urmă îți intră în cap.

BUJU: Sintem trei proprietari de automobile. Fiat, Skoda și din nou Fiat... (*Mina la nas.*) E o clanță bună. M-a izbit destul de tare... Unde rămăsesem?

NIȚULESCU: Locuiți în Drumul Taberei?

BUJU: Exact. (*Privindu-și hainele.*) Cum ați ghicit? Se cunoaște după ceva?

GEO: Ce vrei, domnule, ce vrei?

BUJU: Eu sînt om ordonat, gospodar. Pot alții să ridă. O mașină dacă umbli cu ea, se uzează. Gerul atacă motorul. Aerul sărat al mării atacă nichelul. Soarele atacă vopseaua.

GEO: Să vezi atac acum la mine, dacă nu spui odată ce vrei!

BUJU: Păi nu v-am spus? Așa e, nu v-am spus. (*Respiră adînc, iar Moambă și Nițulescu întepenesc, alertați.*) Mă numesc Buju, Dominic Buju... (*Moambă și Nițulescu sar și izbutesc să-l rețină pe Geo, care se zbate spumegînd în brațele lor.*) Nu știu de ce numele meu vă enervează atîta...

JAN: Eu aveam un client, Teofil Pachenaru, președinte de casație și fost ministru, care venea la masă întotdeauna cu amantul nevastă-si, Stavridi, unul chel cu bărbuță neagră, avocat bun, dar...

GEO: Tată, lasă asta, pofteste-l pe domnu' afară.

BUJU (*privind în jur*): Păi nu sintem afară?

JAN: Și Pachenaru ăsta plătește întotdeauna și pentru amantul nevastă-si, bun avocat, numai că era foarte zgîrcit. Dacă ar fi comandat el, nu mai cîștigam nimic.

NIȚULESCU: E foarte interesant ce spuneți. Noi, azi, nu ne pricepem suficient să facem comerț.

BUJU: Și chiar dacă vremea-i bună și parchezi undeva — cînd te întorci, găsești că ți-a lovit mașina nu știu cine.

GEO: Dați-mi drumul, m-am calmat. Am timp să-l omor și miine.

JAN: Ăstălaltul însă, Pachenaru, deși magistrat priceput — de nevastă-sa nu știu dacă aflase că e cu avocatul, dar nu venea niciodată la restaurant lără el, poate ca să arate lumii că sînt prieteni și nu-i pasă —, ăsta, domnule, obișnuie cu verdictele lui judecătorești, nu se hotăra, domnule, să-mi dea comanda. Stătea cu lista sub ochelari și amina mereu. Dacă l-aș fi lăsat în apele lui, aș fi stat toată noaptea lingă el, pînă să-și alegă ceva.

NIȚULESCU: E foarte important. În comerțul nostru se pierde azi mult timp. Dacă nu știm să expediem rapid clienții, ies strangulări. Și ce făceați?

JAN: Păi vă spun. Mă făceam că plec. (*Se scoală.*) Și în ultima clipă, îi strigam peste umăr: „Deci, ce doriți?”

BUJU: O clipă, vă rog! Unii rid de mine, dar nu-mi place să uez mașina. Vreau s-o țin în garaj. Vă dau în Drumul Taberei un apartament cu trei camere, încălzire centrală și troleibuze, plus o sumă de bani plătită de toți trei; dumneavoastră îmi cedați casa, cu dreptul de a construi în grădină trei garaje, dărîm partea inflamabilă și mă instalez în restul ei. Ce mă importă e garajul. Filodorma o putem discuta.

NITULESCU : Filodorma e ilegală. Aceste tranzacții secrete ne provoacă mari pagube. Fiscul suedez percepe taxe mari.

MOAMBĂ : Ați fost în Suedia ?

GEO : Pleacă, domnule ! Sfatul popular nu dă autorizații de garaj.

BUJU : Nu mai e sfat, e Consiliu !

GEO : Și dacă e Consiliu, dă ? (*Moambă se îndepărtează.*)

BUJU : E drept, tot nu dă, dar schimbarea titlaturii precede, mă înțelegeți ? precede... — domnule, a fost teribilă lovitură aceea — unde rămăsesem ? Clantele (*se postează din nou în fața ușii*), ferestrele, ușile, totul se poate recupera.

(*Raluca, aducând dulceața, deschide ușa și din nou Buju e lovit și se rostogolește pe scări.*)

RALUCA : Nu mai poți să faci un pas în casa asta...

GEO : Mamă, îți prezint pe tovarășul Nitulescu...

NITULESCU : Sărut mîinile, doamnă...

RALUCA : Dar dumnealui, cine era ?

BUJU (*sculîndu-se*) : Buju, Dominic Buju. (*Iși pipăie nasul lovit.*) Sintem trei proprietari de automobile...

GEO (*convulsionat, scoate cu gura închisă un ciudat și prelung sunet de minie, mișcînd din mîini. Moambă, pregătit, se întorsese cu făcaletul și i-l întinde.*)

MOAMBĂ : Tovarășu' Geo, poftiți.

BUJU (*făcînd pași de-a îndăratelea, peste umărul lui Geo, spre Jan*) : Încălzire centrală. Mă întorc cînd sinteți singur. (*Dispare urmărit de Geo.*) Totul se recuperează !

NITULESCU : E prea multă violență. Dacă tovarășul avea idei greșite, îi puteam clarifica. Discuția, doamnă, e cea mai bună metodă de a scoate adevărul, deși abuzul dăunează. Astfel, americanii spun : „Cămila, spun ei, e un animal creat de un comitet.”

MOAMBĂ : Imposibil.

NITULESCU : În sensul că unde prea mulți discută și prea mulți trebuie să aprobe, iese ceva coșoat.

MOAMBĂ : E adevărat însă că în America există multe mașini?... Vreau să zic, turisme. Nu vă supărați, coane Jenică, dar văd că dumnealui știe foarte multe lucruri

RALUCA : Serviți dulceața. Geo mi-a vorbit mult de dumneavoastră. Din păcate, soțul meu e bolnav și n-o să poată să se ocupe de afacerea aceea.

JAN : Afacere ? Care afacere ? Eu credeam că ați venit după finăra aceea plastică. De fapt, ce doriți dumneavoastră ?

RALUCA : Încă o dulceață, nu ? Asta doriți. Să mă duc să v-o aduc sau să rămîn aici ? (*E evident că nu vrea să plece.*)

NITULESCU : Nu, doamnă, rămîneți. Doream să fiți de față.

RALUCA : Cunosc ce doriți. Noi nu vrem să ne punem rău cu circa, dar sintem bătrîni. Singura mea grijă, acum, e o piatră frumoasă de mormînt.

NITULESCU : Doamnă, e mult mai bine să vă gîndiți la viață. Toți filozofii spun la fel. Sinteți încă tînără și aveți în dumneavoastră o comoară.

RALUCA (*aranjîndu-și părul*) : O comoară ? În mine ?

MOAMBĂ : Unde-o fi tovarășu' Geo ? Să nu fi dat nebunul cu mașina peste el.

JAN : Du-te și vezi. E totuși fiul meu. (*Moambă pleacă.*)

RALUCA : Spuneți de o comoară, în mine.

NITULESCU : Aveți o comoară de cunoaștere. Pomul cunoașterii, cum zice știința. Și de aceea, doamnă, veți fi pină la urmă de partea mea. Noi, multă vreme, n-am dat destulă importanță diplomației. În Franța, cu un suris poți face orice. Surizi, și ți se deschid toate ușile. Faci un compliment, și contractul e încheiat. Aceștia sînt francezii, și de aceea dorim să dăm familiei Grădinaru strălucirea de altădată.

JAN : Noi nu ne-am ocupat niciodată cu ce vreți dumneavoastră

NITULESCU (*lansat*) : Ba tocmai ! Pentru că aici, doamnă, nu-i vorba numai de o fleică sau alt preparat alimentar, ci de un stil. Dacă bei bere în Germania, ți-o aduce în căni speciale. Cu capac, deși acolo n-au vînturi cu praf ca în Sahara. Cu capac, doamnă ! Tot bere e, însă este problema căni. Halbă vine din germană, de la halbe, adică jumătate. Însă la noi nu mai vezi un țoi.

RALUCA : Doriți o țuiculiță ?

NITULESCU : Eu nu doresc decît să vă arăt că noi, contrar pietrelor la care vă gîndiți, avem puterea de a reinvia

RALUCA : Care noi ?

JAN : Nu știi care noi ? Păi să-ți spun eu. E pluralul de modestie. Noi, adică dumnealui. Dumnealui sînt modești.

NITULESCU : Căci nu putem urmări noul de dragul lui în sine, ci, ca să fie nou, trebuie să fie mai bun ca vechiul, pe când vechiul, dacă a fost, înseamnă că era ceva!

JAN : Păcat că nu toți oamenii de azi judecă la fel de clar!

NITULESCU : Și dacă era ceva, de ce să nu mai fie?

JAN : Asta dumneavoastră o știți.

NITULESCU : Iată, aci voiam să ajung. Spuneți-mi, doamnă, de pildă, din amintirile dumneavoastră dinainte de război, ce moment vi se părea mai frumos?

RALUCA : Ei, lasă-mă, domnule, nu mă ispiti. Mi-e rușine.

NITULESCU : De ce să vă rușinați? Noi ne-am rușinat prea mult. Avem o rămânere în urmă în acest domeniu. De ce să vă rușinați dumneavoastră și să nu se rușineze alții? Deci, nu ca viață personală, ci ca obiceiuri generale vă întreb: ce moment vi se părea cel mai frumos?

RALUCA : Sincer?

NITULESCU : Absolut sincer. A sunat minutul adevărului. Trebuie să fim de o sinceritate necruțătoare, totală. Deci, ce vă plăcea cel mai mult?

RALUCA : Gerul Bobotezei...

JAN : Raluco, te rog să nu începi iar. Dumnealui e de la...

NITULESCU (*întrerupând*) : Lăsați-o, vă rog. E de înțeles. Gerul deplin, gerul care curăță aerul, gerul din bătrâni, care-ți pișcă obrații... Noi azi, din păcate, nu mai avem asemenea geruri. S-a muiat și asta. Am dat îndărăt. Altădată, crăpa termometrul. Iată cum era. Eu însă vă întrebam ca moravuri.

RALUCA : Gerul Bobotezei pe marginea Dimboviței.

JAN : Raluco, te rog foarte mult să încetezi.

NITULESCU : Lăsați-o! De ce să ne rușinăm cu Dimbovița? Știți prea bine: apă dulce. Eu însă vă întrebam de moravuri. Acesta e un riu, nu e un morav.

JAN : Raluco, îți poruncesc să taci!

NITULESCU : Lăsați-o! Noi astăzi putem spune orice.

RALUCA (*lansată*) : Gerul Bobotezei, pe marginea Dimboviței! Erau în cămași de noapte. Goi, numai cu cămașa de noapte pe ei.

NITULESCU : Interesant. Cine, doamnă?

RALUCA : Și li se vedeau picioarele goale și groase cum ies din cămașa de noapte. Roșii, roșii de ger. Și știți ce picioare groase aveau? Uite, domnule, atât de groase! Și roșii, sănă-

toase, că erau grași cu toții, altfel ar fi crăpat de ger. Goi.

NITULESCU : Iată ce interesant. Cine, doamnă? Pare un folclor.

JAN : Raluco, ți-am ordonat.

RALUCA : Nu știu cum le zicea, era un tată cu doi flăcăi de fii, sau trei frați, sănătoși cu toții, și roșii și grași! Și (*strigând*) venea Majestatea Sa Regele cu o cruce mare de aur...

NITULESCU (*surprins, apoi speriat*) : Doamnă, vă rog, vorbiți mai încet...

RALUCA (*dezlănțuită*) : Majestatea Sa Regele, în uniformă albă, all-bă din cap până-n picioare, cu o căciuliță de blană albă (*salut militar*) și arunca în Dimbovița crucea și săreau grașii în apa înghețată (*Nitulescu încearcă s-o calmeze, privește mereu în jur*) și ieșeau cu picioarele (*indică din nou grosimea picioarelor*) așa, vinete de frig... (*Plunge încetisor.*) Erau vremuri, domnule! Cea mai frumoasă amintire a mea! Curat ger — și uite-așa niște picioare aveau.

NITULESCU : Doamnă, am uitat să vă spun că noi nu preluăm mecanic orice. Există și lucruri inutile, depășite.

RALUCA : Ce vorbești, domnule! Goi, domnule! Uite-așa niște picioare aveau!

NITULESCU : Noi n-avem nimic împotriva picioarelor în sine. Dar forma monarhică e depășită. Eu v-am îndemnat să spuneți ceva de pe vremuri, în legătură cu obiceiuri care merită preluate în forme evolute. Dumneavoastră însă ați folosit apelul meu la sinceritate ca să depănați niște amintiri reacționare, a căror ascultare mă pune și pe mine într-o poziție instabilă și penibilă!

RALUCA : Instabilă, pentru că abia te ții pe picioare! Crezi că nu se vede pe dumneata că ești un slăbănog! Ai în pantalonii ăștia înguști, în loc de picioare solide, niște scobitori! Vii nevolic să te îngrași cu cooperativa de pe urma muncii unui om bătrîn, care voi l-ați curățat de restaurant și l-ați îmbolnăvit, și acum tot voi veniți...

JAN : Raluco! Domnule, v-am spus să nu înceapă cu gerul Bobotezei că, știu eu. (*Blind.*) Du-te și adu încă o dulceață.

RALUCA : Mă duc, dar să nu fii de acord. Jane, nu sintem de acord! Mamă, gîndește-te la pietrele noastre! (*Exit.*)

NITULESCU : Despre ce pietre e vorba? Aveți pietre prețioase? Acum se pot vinde legal, adică... (*E întrerupt de întoarcerea lui Moambă.*)

MOAMBĂ: Parcă au intrat în pământ, amîndoi.

JAN: L-o fi luat cu mașina, l-o fi mormit. Băiatul ăsta numai bani visează. L-o fi dus să-i arate apartamentul.

NITULESCU (*teapăn*): Aș regreta. Eu i-am propus o afacere sigură.

JAN (*privindu-l prima oară cu interes*): Luați loc, domnule. Diplomația dumneavoastră mi-a plăcut. De mult trebuia să țipe cineva la ea. Luați loc.

NITULESCU: Regret, dar timpul este bani. Aceasta e concepția modernă. Or, iată că aci s-au dus prea mulți.

JAN: Stați o clipă! Luați loc. (*Lui Moambă.*) Eu cred că e clar. Putem aranja chestiunea în folosul ambeior părți. Ce zici, Moambă?

MOAMBĂ (*în șoaptă*): Cum adică?

JAN (*lui Nițulescu*): Mă scuzați! (*În șoaptă, lui Moambă.*) Dacă nu se vede niciodată cu dom' Petrance, ciștigăm de la amîndoi. Unu' ne aduce pietrele — și o să fie și Raluca mulțumită —, celălalt, ăsta de aci, aduce și el ceva, ca să fie și Geo mulțumit. Și am și eu pace în casă.

MOAMBĂ: Coane Jenică, nu e frumos. Aveți fată de măritat. De ce să le faceți toanele la toți?

JAN: Fata mi-a plecat. Și strică un ban acolo?

MOAMBĂ: Da' teoria, cu sufletu'?

NITULESCU: Mă scuzați, eu plec.

JAN (*tare, lui Moambă*): Eu am zis să nu te întinzi după bani, dar dacă vin ei după tine... Nu?

MOAMBĂ: Nu.

(*Nițulescu, pe punctul de a pleca, simte disensiunea.*)

NITULESCU: Am impresia că amicul dumneavoastră vă oprește de la o afacere sigură. Am impresia că nu e clarificat.

MOAMBĂ: Sint mai clarificat decît crezi dumneata! Că eu știu și de celălalt, de care nu știi dumneata.

NITULESCU: Care celălalt?

MOAMBĂ: Păi asta c, că nu știi! (*Ride.*)

JAN: Moambă, fii discret!

NITULESCU: Îmi dați de gîndit. A mai fost vre-o ofertă? Eu sint singurul autorizat de circă.

MOAMBĂ (*vide încîntat*): Parcă altu' nu poate, fără aprobare de la circă! (*Ride.*)

JAN: Moambă!

NITULESCU: Eu aș vrea să vă întreb un singur lucru.

JAN: Moambă! Fii discret!

NITULESCU: Nu, nu, fără indiscreții! O întrebare numai în teorie.

MOAMBĂ: În teorie, poftim!

NITULESCU: Dumneavoastră nu v-ați bucura să știți că există un restaurant unde se mîncă bine?

MOAMBĂ: În teorie, da.

NITULESCU: Cum adică, în teorie?

MOAMBĂ: Păi așa ați spus, în teorie.

NITULESCU: Bine, dar... Vreau să spun: ca să vizitați un restaurant, care e prima dumneavoastră condiție? Nu aceea ca restaurantul să aibă mîncare bună?

MOAMBĂ: În teorie, sigur că da.

NITULESCU: De ce numai în teorie? Practic, ce condiție vă trebuie ca să vizitați un restaurant?

MOAMBĂ (*categoric*): Să am bani! (*Pauză.*) E clar?

NITULESCU: Bine, mă rog, asta se înțelege de la sine.

MOAMBĂ: În teorie. Dar eu trebuie să-i am în buzunar.

NITULESCU (*incins*): Nu, domnule, nu mă înțelegeți! (*Oprindu-se brusc, lui Jan.*) De fapt, să știți că are dreptate. E un om simplu. El ridică problema puterii de cumpărare.

MOAMBĂ: Nu, domnule, putere de cumpărare am eu! numai bani să fie.

NITULESCU: În sfîrșit, să zicem că aveți bani.

MOAMBĂ: În teorie?

NITULESCU: Nu, în practică. Aveți bani și intrați într-un restaurant. (*Lui Jan.*) Fiți atent, vă rog. (*Lui Moambă.*) Care vă este principala pretenție?

MOAMBĂ: Să nu mă încarce la socoteală.

NITULESCU: Mă rog, asta-i elementar.

MOAMBĂ: Păi alimentară zic și eu, că mînci una și-ți trece alta.

NITULESCU: Dați-mi voie, precizez întrebarea...

MOAMBĂ (*în furiindu-se*): Ce mă tot sucești, domnule, atîta? Spune ce vrei să spun, că nu pot să ghicesc! și p-ormă îți spun eu dacă da sau ba.

NITULESCU: Mă rog. Un restaurant, ca să nu mai pomenim de muzică...

MOAMBĂ: Eu n-am pomenit nimic de muzică...

NITULESCU: ...are două componente.

MOAMBĂ: Compozitoare. Fără muzică?

NITULESCU: Componente, părți componente, aspecte. Două. Una constă în problema preparatului alimentară,

care e conținutul, alta se referă la buna deservire, care este forma înminării preparatului alimentar. Iată! Este sau nu este?

MOAMBĂ (*pauză; bruse*): Coane Jenică, de ce-l lăsați să mă chinuiască? Eu nu înțeleg ce spune.

JAN: Păi îți explic eu. Ce nu înțelegi?

MOAMBĂ: Adică ce vrea să spună cu preparate alimentare?

JAN: Păi îți explic eu: adică, mâncare.

MOAMBĂ: Mâncare? Atunci de ce nu zice mâncare? (*Lui Nițulescu.*) De ce nu zici, domnule, mâncare?

JAN: Păi, întrebă-mă pe mine, ră îți spun eu. Mâncarea e ceva care se mănincă. Preparatul alimentar e ceva care se prepară, dar nu se știe dacă se mănincă.

MOAMBĂ: Și bună deservire? Cum adică?

JAN: Asta-i mai greu pentru tine. Deservire, adică servire.

MOAMBĂ: Atunci de ce nu-i zice servire?

JAN: Servirea era pe vremuri. Acum e deservire.

MOAMBĂ: Și de ce s-a schimbat?

JAN: Păi, îți spun eu. Din cauza gramaticii. E un cuvânt compus, adică lipit din două, cu DES în cap. Asta-i greu pentru tine, da' să-ți explic cu o pildă: lipire, des-lipire, umflare-dezumflare, organizare-dezorganizare, servire-deservire.

MOAMBĂ: Atunci de ce îi spune bună?

JAN: Pentru că lor li se pare bună.

NITULESCU: Care lor?

JAN: Pluralul de politețe. Adică dumitale.

NITULESCU: Eu nu sînt de acord.

MOAMBĂ: Păi nu te-am întreat. Dumneata mă întreabai pe mine.

JAN (*lui Moambă*): Acum, cred că poți să-i răspunzi.

MOAMBĂ (*pauză lungă*): Sigur că da.

NITULESCU: Sigur că da, ce?

MOAMBĂ: Asta: să fie mâncarea bună și să mă servească bine.

NITULESCU: Auziți, domnule Grădinaru? Propriul dumneavoastră prieten ar vrea o mâncare bună! (*Lui Moambă.*) Și care e prima dumitale pretenție la o mâncare?

MOAMBĂ (*fără ezitare*): Să nu fie cu prune.

NITULESCU: Îți bați joc! (*Oprindu-se, lui Jan.*) De fapt, are dreptate. În felul lui, ridică problema felurilor dietetice. Pentru că nu toate organismele înțeleg! Prunele nasc greutăți. Și ce mâncare preferi dumneata?

MOAMBĂ: Cuș-cuș cu carne.

NITULESCU (*visător*): Un preparat complot uitat...! Cuș-cuș! Cine mai știe azi de cuș-cuș? I-am cerut unui ospătar un cuș-cuș și mi-a spus: „Degeaba îl strigi, domnule, că n-avem aici nici un cuțu.” Nu, tovarășe, îi spun, e vorba de un fel de mâncare: cuș-cuș! „Noi aici — zice el — nu servim carne de câine!”

MOAMBĂ: Eu găsesc că avea perfectă dreptate...

NITULESCU: Așadar, ca un restaurant să fie bine organizat, trebuie rezolvată problema cărnii de vită, problema cărnii de porc și problema cărnii de miel.

MOAMBĂ: Problema? Și atunci carne cine mai mănincă? Mănincă probleme.

NITULESCU: Problema, în sensul că stăm încă destul de prost cu tineretul bovin, cu tineretul porcîn, și cu... ce-a mai rămas? a, da, cu tineretul ovin. Fapt e, domnule Grădinaru, că și amicul dumneavoastră, în felul lui simplu, mi-a dat dreptate. Acum vă întreb, calm, cinstit, rațional, deschis, minutul adevărului, și puteți să-mi răspundeți orice, absolut sincer! Nu cu gerul Bobotezei, desigur, dar mă înțelegeți...

JAN: Aș vrea să vă înțeleg.

NITULESCU: Eu vă întreb (*cu dicțiune exagerată*) practic, scurt, sec, faptic, net, ca între oameni de afaceri... E clar?

JAN: E clar, dar nu-nteleg ce mă întrebați.

NITULESCU: Ce doriți? Ca să amenajăm încăperea aceea cu pricina, ce vă trebuie? (*A scos carnetul.*)

JAN: Mai întâi trebuie, desigur, fufulica.

NITULESCU: Fufulica? Nu cunosc acest termen. E o piesă de bucătărie? Ceva de la grătar?

JAN (*ride șiret*): Lăsați, că știți. Tînăra, plastică. Asta o aduceți dumneavoastră, n-am nici o grijă.

NITULESCU: Mă rog, eu îmi notez, sper că se găsește pe piață. Dacă nu, cerem aprobare. Ziceți că tovarăsa Pertza știe? O s-o întreb și pe ea.

MOAMBĂ: Coane Jenică, mie îmi sîngecrează sufletul. Eu nu pot să aud una ca asta. Plec! Dar o să ne mai vedem! (*Exit.*)

JAN (*pe urmele lui*): Moambă, să nu te apuci iar să umbli cu vorbe cine știe pe unde!

NITULESCU: Am știut că voi învinge! I-am măturat pe toți. V-am cucerit! Am discutat. Mi-am notat. Altceva?

JAN: Păi, un pat acolo și o saltea.

NITULESCU: Un pat? Nu mese?

JAN: Mi-a spus și duduia că preferați lemn tare, dar eu vă spun: ascultați sfatul unuia mai bătrîn. Un pat.

NITULESCU: Un pat. Dar de ce?

JAN: Se mai lungeste omul...

NITULESCU (*pauză*): Asta numai romanii o făceau. (*Sărînd în picioare.*) Formidabil! Ce înseamnă un om de meserie! Cum de nu mi-a trecut prin cap?! Aveam un bar la Eforie. Roman totul. Investiții mari, și alături, un particular cu niște afișe idioate făcea bani. De ce? Pentru că era totul roman, dar lipseau paturile ca la romanii bogați: oare nu mîncau lungiți patricienii?

JAN: Nu știu dacă pe vremea lor se mîncau patricieni. Mai curînd alte feluri. Patricienii nu se inventaseră încă.

NITULESCU: Deci, pat, mi-am notat. Alteceva?

JAN: O fanfară.

NITULESCU: O fanfară?

JAN: O fanfară.

NITULESCU: Nu-i mai bine o orchestră? Chiar de jazz, bunăoară. Noi privim azi jazzul cu totul altfel. Multă vreme, noi am privit greșit problema jazzului, nu i-am dat importanță și care a fost rezultatul? Rezultatul a fost că azi negrii cîntă jazz mult mai bine decît noi... Orice problemă, dacă te ocupi suficient, iese, numai că nu ne ocupăm suficient... O fanfară?

JAN: Dacă-i place omului...

NITULESCU: Care om, domnule?

JAN: Așa e, că n-ați aflat.

NITULESCU (*închizînd carnetul*): Eu am impresia că mai confuzionați unele lucruri, dar că atunci cînd veți da de mirosul preparatelor, totul va merge bine... Așa că eu nu mă mai vir! Sînteți de specialitate! Faceți cum credeți! Dar ne vărsați nouă în fiecare lună cinci mii de lei.

JAN: Cinci mii de lei? Tot eu să-ți dau dumatile? Asta-i bună! Dumneata să profiți, să-ți faci treburile la mine cu fufulica, și tot eu să te plătesc! Și de unde?

NITULESCU: Scoți dumneata.

JAN: Scot de la dom' Petrache, da' nu atît!

NITULESCU: Nu? Păi atunci, ce interese mai are fiscul?

JAN: Care fisc, domnule?... Raluco! Raluco!

NITULESCU: Și degeaba faceți însinuări că aș profita. Eu? Nimic. O să

vină la masă comandant pompișilor, doi-trei de la administrația financiară, douăzeci-treizeci de oameni pe săptămînă, da' plătesc cu toții, legal; că le dai o porție mai mare și mai scoți din gramaj de la clienții de rînd — altă problemă!

JAN: Lasă-mă, domnule, că acum a întorci: asta ce-mi spui acum e restaurant. Raluco!

NITULESCU: „La ciorba de potroace“

JAN: Raluco! Raluco!

RALUCA: (*apare cu dulceți*): Ce e, mamă?

JAN: Ce dorește, de fapt dumnealui?

(*Apare dinspre stradă Petrache, înarmat cu o prăjină neagră de prapure, fără partea de pînză.*)

RALUCA: De ce mă întrebă pe mine, mamă? Geo l-a adus. (*Nitulescu se ridică, alarmat primul de prezența lui Petrache.*)

NITULESCU: Ramolitul! Omul pe care l-am dat afară! Iar încep violențele individuale! Doamnă, unde este făcălețul?

JAN: A plecat Geo cu el.

NITULESCU (*printre dinți, ton de western*): Doamnă, nu cunosc teama, dar vă rog să lăsați ușa deschisă. Mai există o ieșire în spatele casei, nu? Dacă sînt complicații, telefonați autorităților competente. Dacă e necesară vreo intervenție chirurgicală, telefonați doctorului Vasilescu, din strada Labirint. (*Petrache a continuat să înainteze.*)

PETRACHE (*rinjînd sinistru*): Păi de ce nu spuseși? De ce nu mi-ai spus, domnule, că nu mai ești inspector?

NITULESCU (*de pe prispă, ascunzînd la spate o farfurioară cu dulceată*): Vă rog să fiți calm și să lăsați jos instrumentul acela. El are cu totul altă menire decît cea pe care vreți să i-o dați.

PETRACHE (*pas înainte*): Mi-a spus Moambă că nu mai ești inspector. E adevărat?

JAN: Domnule, a mai venit azi unu' cu automobilu', să-mi dărîme casa. Eu te rog să lași prăjina aceea. N-ai decît s-o folosești pe stradă, că acolo e mai mult loc.

RALUCA: Țineți-l de vorbă, eu mă duc s-o chem pe coana Vetuța. Numai ea poate să-l astîmpere. (*Dispare în casă.*)

NITULESCU: Ușa, doamnă, ușa! (*Dischide ușa, să aibă retragerea asigurată:*

întorcându-se, l-a lăsat fără voie pe Petrache să vadă farfuria ascunsă la spate.)

JAN: Coane Petrache, lasă proțapul!

PETRACHE: Să lase și el farfuria!

NITULESCU: De ce s-o las, dacă-mi place dulceața?

PETRACHE: Eu vreau numai să știu dacă mai e inspector. Dacă nu e laș, să răspundă.

NITULESCU: Și dacă nu răspund?

PETRACHE: Atuncea tot știu, că mi-a spus Moambă.

NITULESCU: Atunci de ce mă mai întrebî?

PETRACHE: Pentru că aud că vrei să umbli cu ființa pe care o iubesc. Pentru ea sînt gata să ucid. Coșciugul e la poartă... Nu-mi lipsește decît mortul.

NITULESCU (*încercînd să braveze*): Și al cui e coșciugul? Iată de ce rămînem noi în urmă. Fiecare folosește bunul statului cum îi vine! Acesta e material, n-ai voie în alt scop!

PETRACHE: Îți dau eu scop! Din cauza ta mi-am pierdut slujba!

NITULESCU: Și eu la fel. Sîntem chit.

(*Petrache îi ascultă replicile cu uimire și satisfacție, bucurîndu-se că judecă un inspector. Răspunde după mici pauze.*)

PETRACHE: Te fac carne tocată!

NITULESCU: Mă rog, dar nu vă permite să-mi vorbiți per tu. Și de ce m-ați face carne tocată? Nu avem noi oare, la ora actuală, alte probleme mai importante? Avem! Iată cum stau lucrurile. De ce încercați să mă antrenați în certuri de mahala?

PETRACHE: Ce mahala, bă! Eu sînt fost jurist! Ce vorbești așa cu mine?

JAN: Coane Petrache, fii mai distins. O dată s-au bătut la mine în local Avramescu de la cheferu, cu Papadoglu de la domenii, și era o plăcere să-i urmărești. Nu cu prăjini și chestii din astea și cuvinte grele. Unu' i-a dat cu mînușă peste obraz, alălaltul imediat l-a împușcat în picior, și gata, nici măcar un pahar nu mi-au spart.

PETRACHE (*agită arma, nehotărîndu-se să treacă la atac*): Erau alte vremuri, coane Jenică, avea omul revolver, cravașă, tot ce-i trebuie. Eu, parcă de plăcere folosesc materialul statului? Dar nu găsești altul. (*Lui Nițulescu.*) Așa că degeaba îmi faci tu morală, că tot nu mai ești inspector. (*Apare Buju, cu o sașă, o trusă de unelte și niște țărui.* *Va depune trusa, va căuta un*

colt potrivit, va săpa pușin, va bate un țărui cu cazmaua.)

NITULESCU: Domnule, n-aș vrea să vă grăbesc, dar timpul este bani. În fond, ce doriți?

PETRACHE: Ce vrei de femera mea?

NITULESCU: E o confuzie. N-o cunosc pe doamna.

PETRACHE: Nu doamna. Cealaltă.

JAN (*luîndu-și dulceața*): E, vezi, așa îmi place. Discutați frumos, ca între oameni. (*Lui Nițulescu.*) Rîndul dumitale.

NITULESCU: Care cealaltă?

PETRACHE: Vrei să spui că n-o cunoști?

NITULESCU: N-o cunosc. Sau poate că o cunosc, fără să știu.

PETRACHE: Aha.

NITULESCU: Da, căci nu mi-ați spus cum o cheamă. Cum o cheamă?

PETRACHE: Crezi că sînt prost să-ți dau informări?

NITULESCU: Atunci cum pot să știu dacă nu cumva o cunosc?

PETRACHE: Ce cauți aici? Că mi-a spus Moambă. Cine-i fufulica?

NITULESCU: Fufulica este o piesă necesară la restaurantele mici și mijlocii.

PETRACHE: Nu-ți bate joc, că te omor!

BUJU (*ii dă capătul ruletei*): Tineți, vă rog, aici! (*La țărui.*)

PETRACHE (*se conformează distrat, lășind prăjina în mina stîngă, și țipă*): Te ucid, auzi? (*Deplasarea lui i-a permis lui Nițulescu să coboare prudent scara spre porțița de ieșire.*)

NITULESCU: Nu cunosc pe nimeni, domnule.

BUJU (*acostîndu-l*): Tineți, vă rog, de capătul ăstălalt.

NITULESCU (*se conformează și el, ținînd spre Petrache; a prins curaj*): Dumneata ai legături extraconjugale! Și pe deasupra mai vrei să fii și asasin! (*Încălzit, gesticulează.*) Și mă ameninți pe mine, crezi că așa merge? Cît o să mai rabd?

BUJU (*lui Nițulescu*): Nu scuturați, vă rog.

NITULESCU (*lansat*): Am și eu sînge! În vine! Unde te trezești? În America? (*Lui Buju.*) Dați-mi, vă rog, mie cazmaua!

BUJU: Săpați încoace, să înfig țăruișul (*Lui Petrache.*) Vedeți că la dumneavoastră a căzut. (*Protagonistii se vor certa, vîzîndu-și fiecare de munca lui.*)

PETRACHE: Și ce dacă ai sînge?? Crezi că mă sperii??

NITULESCU: Îți închipui că numai dumneata știi să ucizi? Pot și eu.

Prea multă vreme am fost blinzi!
(Săpînd.) Iar eu dacă te ucid, am și
motiv: legitimă apărare!

PETRACHE: Și crezi că-s prost să te
atac? Ar fi prea simplu!

NITULESCU: Încearcă numai!

PETRACHE: Ce să încerc?

NITULESCU: Te omor!

BUJU: Nu e bine. Mai la dreapta, vă
rog.

NITULESCU (*făcînd un pas spre
dreapta*): Te omor!

BUJU: Acum e prea mult. Puțin mai
îndărăt

NITULESCU (*conformîndu-se*): Te
omor! (*Lui Buju*): Acum e bine?

BUJU: Perfect.

NITULESCU (*lui Petrache*): Ai auzit?
E perfect! Încearcă numai!

PETRACHE: Ce să încerc? Am uitat.
Am pierdut firul.

BUJU: Nu era nici un fir. Tineți nu-
mai panglică.

NITULESCU: Încearcă numai!

PETRACHE: Ce să încerc, domnule?
De ce nu-mi spui? De ce nu vrei să
mă ajuți? Am uitat și nu vrei să-mi
aduci aminte!

NITULESCU: Bine, bine. Încearcă nu-
mai.

JAN (*lui Buju*): Pe dumneata parcă
te-am mai cunoscut

BUJU (*suînd pe prîșpă*): Buju, Dominic
Buju.

JAN: Aha, da. Unde e fiul meu?

BUJU: Vine imediat. L-am trecut din
masina mea în Skodită; se duc la
C.E.C. să ia acotul. Restul i-l dăm
cînd recuperăm clanțele și materialul.

JAN (*sculîndu-se*): Da' ce vrea? Să ne
mutăm în Drumul Taberei? La bloc?
Fără să mă întrebe pe mine?

BUJU: Nu, nu. Avem o combinație mult
mai bună. Ia o garsonieră în centru,
banii îi dă în parte la al doilea dintre
noi, care-i dă masina. Foarte inge-
nios. Nimic nu se pierde, nimic nu se
crează, totul se retransformă. Nimeni
nu pierde, totul se demontează, se fo-
lostește iar și — ea să zic așa — se
asterne pe cîmp, pentru îngrășăminte.
Rămîne și cu bani și cu o masină și
cu garsonieră.

NITULESCU (*lui Petrache*): Vino, dom-
nule nu vezi că nu vrea să între tă-
rusul ăsta? (*Petrache lasă prîșina și
îl ajută pe Nițulescu: Buju se insta-
lează pe prîșpă lîngă Jan.*)

JAN: Garsonieră? Cum o să încăpem
toți într-o garsonieră?

BUJU: Nu, nu, numai el. E mult mai
bine. Pe soția dumneavoastră o insta-

lează la Ploiești, la fiica ei, iar pe
dumneavoastră... E mult mai bine, o
să vă spună el, foarte ingenios. O să
fiți recuperat.

JAN: Pe nevastă-mea? la Ploiești? La
fiică-mea? Păi, fiică-mea nici n-are
casă, nici nu e măritată.

BUJU: Ba e, au vorbit la telefon, vă
spune el. (*Apare Minodora, căuțînd
casa Jan se ridică alarmat.*)

JAN (*lui Buju*): Sări iute, domnule, și
ia-le cazmaua din mîină, că se omoară!

BUJU: A, nu, așa discută ei.

JAN: Sări, domnule, că e serios! Cînd
o s-o vadă pe femeia asta, se încaieră!

BUJU: Serios? Eu credeam că glumesc.

JAN: Sări! Se încaieră!

BUJU: Cu cazmaua mea?! Ruleta!
(*Coboară precipitat.*) Tovarăși, stați o
clipă! (*Cei doi se întrec din lucru,
abia acum o văd pe Minodora, care
vine spre Nițulescu.*)

MINODORA: Vai, tovarășe Nițulescu, de
cînd vă caut... Sînteți așteptat în Cu-
țitul de Argint! (*Buju, prudent, le ia
uneltele. Va lucra pe cont propriu,
jenat de ceilalți.*)

PETRACHE: Sărut mîinile, duduiță. Vă
rog să mă scuzați pentru adineauri.
Soția mea v-a confundat.

MINODORA: Păi să întrebe întii, nu
să se înfigă așa în părul meu.

PETRACHE: Din păcate, duduiță, așa
face: întii smulge și pe urmă în-
treabă.

JAN (*de pe prîșpă*): Nu mai înțeleg
nimic. (*Lui Buju.*) Dumneata ești cu
garaiul. (*Minodorei.*) Dumneata nu-l
cunosti pe dumnealui. (*Lui Nițulescu*)
Dumneata ne cine cauți?

VOCEA VETUTEI (*de departe*): Petraa-
che, unde ești?

PETRACHE: Iarăși! Noroc că e cor-
nolentă: vine încet. Dar vine! (*Fuge
prin curte.*) De unde vine? (*Ia sa-
o aruncă, apoi brăiina: se avară de re-
verele lui Nițulescu.*) Domnule, vă rog
foarte mult, sîntem bărbați! Spuneți
că m-ați inspectat! Vă rog, în numele
prieteniei noastre!

JAN: N-o să-l creadă, că o vede pe
dumneai.

VOCEA VETUTEI (*mai de aproape*):
Unde ești, cigișule?

MINODORA: Vocea aceasta îmi este cu-
noscută. Simt un fel de înieriorare.
(*Petrache, mîna pîinii la ureche: fuge
în cerc, izbindu-se de Buju.*)

BUJU (*lui Jan*): Vă rog să mă scuzați,
dar aici nu se mai poate lucra. Însă
se poate recupera și lemnul. (*Urcă iar
pe prîșpă, studiînd ușa.*)

MINODORA (lui Jan): Pe unde să fug, domnule?

JAN: În direcție inversă de unde vine.
MINODORA: Dar pe unde vine? Tocmai asta întrebam. Tovarășe Nițulescu, vă rog să mă apărați.

PETRACHE (serviabil): Duduită. luați prăjina asta. Vă rog, nu e nici un deranj, îmi faceți mie un serviciu

VOCEA VETUTEI (la apogeu): Petraaa-che!

(Acesta reia cursa, nu găsește soluție, scoate fluierul și suflă.)

NITULESCU (răspunzând Minodorei): Îmi pare rău, mă depășește.

(Cei doi oameni sosesc cu sicriul. Petrache dă să se imbarce. Nițulescu îl oprește.)

NITULESCU: Dați-mi voie! Întii, femeile și copiii.

(Minodora se precipită să intre, țipă și leșină pe spate, receptată de Nițulescu. Din sicriu iese, cu brațele încrucisate, Moambă.)

MOAMBĂ: Mă scuzați, coane Jenică, dar am vrut de acilea să trag mai bine cu urechea ce se petrece. Căci mi-ați rămas drag, chit că v-ați învoit la chestia aceea, care n-a fost frumos. (Ușa prispei e deschisă brusc.)

VOCEA VETUTEI (scurt): Petrache!

(Buju e din nou dat peste cap. Acum însă era sprijinit în cazma, care cade de cealaltă parte a ușii. Un țipăt, vocea Vetutei, deviată spre geamăt.)

VOCEA VETUTEI: M-a omorît. A dat în mine cu cazmauă. Sculați, oameni buni! Soțul meu m-a omorît.

PETRACHE: Am alibi, am martori, eu eram aici.

MOAMBĂ (arătând spre Buju, întins la pământ): Iar cazmauă era a răposatului.

NITULESCU (cu Minodora leșinată în brațe): E grea, tovarăși. Nu vreți să mai deschideți puțin capacul?

(O instalează în sicriu. Raluca iese din casă cu o compresă și ia apă de la cișmeaua din curte.)

RALUCA: Biata Vetuța. Să vedeți ce cucui îi iese. Să-i pun o compresă, și gata.

(Se întoarce spre prispa Nițulescu îi ia compresa pentru Minodora.)

MINODORA (un țipăt scurt; apoi): Unde mă aflu? Scoteti-mă de aici.

(În timp ce Minodora e extrasă din sicriu, Raluca a reapărut și udă o nouă compresă. La întoarcere, trecând pe lângă forma rămasă din Buju, acesta, mișcă și îi ia compresa.)

PETRACHE (suindu-se în sicriu): Dați-i drumul, băieți. Cu cit mai departe, cu atît mai bine! (Rămîne în picioare, capacul desfăcut. Se depărtează purtat ca de o literă, plin de mărăție. Eventual, cu prăjina, imitînd gesturile unui gondolier.) Adio! Casa asta a fost luată la ochi. Om găsi noi alta! Cu bine, coane Jenică! Adio, inspectore, și îți urez să înțelegi cîndva ce este dragostea! Mă mistuie, mă arde! Înainte, băieți! La pompe! (Exeunt.)

MOAMBĂ (ștergîndu-și un ochi): Eu nu-l aprob, da' m-a emoționat!

BUJU (se scoală și merge clătinat spre Moambă): Buju, Dominic Buju. (Moambă îi ia compresa, să-și streagă lacrima. Buju se ține de nas.) Sîntem trei automobiliști și vrem să ne facem un garaj. Fiat, Skoda și din nou Fiat.

NITULESCU (Minodorei): Are o vitalitate extraordinară. Cu asemenea oameni, noi nu putem cunoaște obstacole! (Lui Buju.) Tovarășe, nu vreți să vă faceți un restaurant?

BUJU (răsucindu-se, clatină din cap, buimăcit): Garaj?

NITULESCU: Restaurant.

BUJU (scuturîndu-și iar capul): Ați spus restaurant?

MOAMBĂ: Precis, am auzit și eu.

BUJU: Garaj! (Cade din nou. Raluca apăruse cu o nouă compresă. Minodora i-o ia și o pune pe capul lui Buju.)

MINODORA: Probabil, săracul, că are o mașină.

NITULESCU: Spuneai că sîntem așteptați în Cuțitul de Argint! (Jan, după ce Buju a fost izbit de ușă, s-a urcat pe verandă și s-a așezat pe scaun cu un aer absent. Nițulescu se duce spre el.) A venit timpul să-mi dați un răspuns. Mi-am pierdut aici o grămadă de vreme. Am discutat destul. Acum vă rog să-mi spuneți practic, sec, scurt, precis, categoric, clar, net, dur, strict, prompt: da sau ba?

MOAMBĂ: Ha.

NITULESCU: Nu te-am întrebat pe dumneata. Ți-ai spus părerile destul!

(Minodora.) Iată, așa e cu ăștia cînd le dai nas și îi consulți. Acum vreau să-mi spună dumnealui: clar, net, sec, prompt, strict: da sau ba?

MOAMBĂ: Pa. (Nițulescu îi întoarce demonstrativ spatele și își pune compresa cu care tocmai trecea Raluca.)

NIȚULESCU: Domnule, doriți să fiți mandatar? Conduceți totul cum vreți! (Minodora) — desigur, în cadrul legilor — depuneți garanție și ne dați patru mii opt sute de lei pe lună. Da sau ba? Am avut astăzi destule rămăneri în urmă. Avem imens de mult de recuperat. În Africa, măcar e căldură, dar eu cum să mă justific? S-a dus și pauza de prinz. Rămîne da?

JAN: Unde e Geo?

NIȚULESCU: Doriți să perfectăm în prezența lui?

JAN: Aud că Pompilia s-a măritat. E fata mea

(Raluca apare cu o tavă de metal, încărcată de comprese.)

RALUCA: Lăsați-mă să-i duc măcar una Vetuței, că i s-a stins vocea. (A udat compresele.) Nu mai servește nimeni?

MOAMBĂ: A fost ca în războiul mondial.

RALUCA (lui Nițulescu): Domnule, dacă vreți să faceți ceva, discutați cu mine, nu cu el. Afacerea cu conu Petrache nu se mai poate face. Pietre scot cu de la el oricum, că altfel îi spun Vetuței. Așa că rămînem cu dumneavoastră. Spuneți ce doriți și facem tot! Tratați cu mine.

VOCEA VETUȚEI: Raluco!

MINODORA (îndepărtîndu-se iute): Pe mine vocea asta mă îngrijorează. Am plecat. (Se duce spre porțiță.)

NIȚULESCU: Stați o clipă, vin și eu.

MINODORA: Eu nu am voie să risc. Femeia aceea e periculoasă. Eu n-am spus încă lumii tot ce am de spus! (Mergînd de-a îndărăteala.) N-am voie să risc. Talentele trebuie ocrotite. Oriunde. Paris, Londra, Montevideo...

VOCEA VETUȚEI: Făăă! Ralucoooo!

MINODORA: Am fugit în Cutitul de Argint. (Exit.)

RALUCA (Vetuței): Așteaptă, dragă, că-ți aduc! Nu mai țipa! (Lui Nițulescu.) Bărbatul meu organizează totul. Îl mîn eu, să n-aveți nici o grijă. Și? Ce îmi iese din asta?

NIȚULESCU: Ne dați în fiecare lună șase mii de lei.

RALUCA: Șase mii. Foarte bine. Scoate el! Și?

NIȚULESCU: Și restul vă rămîne. De fapt, noi avem o mare rămînere în urmă în domeniul încasărilor. Așa că ne dați opt mii, ca să fie mai sigur.

RALUCA: Opt mii. Foarte bine. Îl fac eu să scoată.

MOAMBĂ: Coană Raluco, o să cadă din picioare. E om bătrîn. Geo, va ajuta tot n-o să dea. De unde opt mii?

RALUCA: Moambă, dacă vrei să mai calci aci, nu te amesteca.

NIȚULESCU: Doamnă, a fost pentru mine o mare plăcere să vă cunosc. Mi-ați amintit de epocile cînd femeia, ca madame de Pompadour, hotăra destitul bătăliilor.

RALUCA: Lăsați, domnule, nu vă deranjați.

NIȚULESCU (trăgîndu-i mina, să i-o sărute): Ba nu, ba nu, este pentru mine o plăcere! (Trăgînd mina care ținea tava cu comprese, aceasta îi cade pe picior.)

RALUCA: V-am spus.

NIȚULESCU (frecîndu-și piciorul): Da! și dumneavoastră! Tavă de fier! În toate țările moderne s-a trecut la plastic. (Iar diplomat.) Mîine semnăm hîrtiile. Madame de Pompadour! (Pleacă schiopătînd.)

MOAMBĂ (supărat, pe urmele lui): Bonjour, amour! (Înjură în gînd. Tare) Nu trebuia, coană Raluco! (Nițulescu se oprește.)

RALUCA: De ce să nu trebuie?

NIȚULESCU (întorcîndu-se alertat, scoate o hîrtie): Mai bine să semnăm acum ceva provizoriu, să intrăm în casă. (Lui Moambă.) Iar pe dumneata, cine te-a consultat? Vezi mai bine că moare un om!

(Cei doi intră în casă. Moambă îl ridică pe Buju.)

BUJU: S-a simplificat enorm. Ca să capeti autorizație, durează mai puțin de-un an. Cred însă că a fost o ședință foarte lungă, pentru că mă doare capul îngrozitor.

(Moambă, cu mina lui pe după umăr, îl umblă.)

MOAMBĂ: Nu, n-a fost ședință. V-ati izbit de o ușă.

BUJU: Foaaar-te lungă ședință. Mă doare capul îngrozitor

MOAMBĂ: N-a fost ședință. Ați dat într-o ușă.

BUJU : In-tr-o uşă ? Şi maşina unde e ?
MOAMBĂ : Păi nu erati cu maşina.

Eraţi pe jos.

BUJU : Aha. Şi uşa din ce direcţie venea ?

MOAMBĂ : Nu venea. N-a fost pe sosea.

BUJU : A căzut de la etaj ?

MOAMBĂ : S-a deschis... Beţi aici pu-
ţină apă... Ce ziceţi, coane Jenică, cum
nu pricepe ? (*Jan nu reacţionează.*)
Uşa numai s-a deschis.

BUJU : S-a deschis în timpul şedinţei ?
Imposibil. La şedinţe, uşa se încuie.
să nu iasă nimeni.

(*Luminile au scăzut discret : înserare.*
Zgomot de motor, frină, Geo vine în
fugă de pe stradă.)

GEO : Tată, am sosit ! (*Jan, de pe ve-*
randa lui, întoarce capul cu oarecare
interes, dar tace.) Domnule Buju, am
sosit !

BUJU : Aţi sosit la ţanc ! Şedinţa nu se
mai termina şi a căzut peste mine uşa
de fier de la casa de bani. Maşina
a fost recuperată, e în Drumul Taberei.
Sîntem trei automobilişti şi vrem să ne
facem un garaj. Buju, Dominic Buju.

GEO : Încîntat, domnu' Buju, dar s-a
făcut, aţi uitat ? Vă instalaţi imediat,
inflamabilul se dărîmă şi se recupe-
rează !

(*Buju, auzînd, se va scărîpina năuc şi*
se va duce la truşă, scoţînd o şurubel-
nişă. Va încerca să demonteze stîngiile
gardului, oprindu-se în cele din urmă la
operaţiunea delicată a demontării clanţei.
Moambă, la auzul vestii, se precipită în
casă.)

MOAMBĂ : Coană Raluco, stai, nu semna,
stai să auzi ! (*Exit.*)

GEO (*continuînd ; Buju, cînd urmăreşte*
şi mimează, cînd demontează) : Tată,
fii atent, tată, nu ne mai facem man-
datari ! De ce să munceşti la vîrsta
dumitale, tată ? De ce să te dai cu
statu' ? Te-am iubit, tată, şi vreau să
te menajez ! Domnu' Buju cedează
domnului Ionescu apartamentul din
Drumul Taberei, domnu' Ionescu îmi
cedează mie o cameră în centru şi
Skodiţa lui veche ; în schimb, eu îi
cedez o parte din banii de la filodorma
domnului Buju şi domnului Firoiu, cu
care bani domnu' Ionescu are o ocazie
de altă maşină, filodormă pentru care
eu îi cedez domnului Buju casa şi la toţi
trei grădina şi şandramaua asta, s-o
renoveze şi să-şi facă garaje. Şi avem
relaţii, tată ! Domnu' Firoiu e cumnat
cu domnu' Oproiu, care-i şeful lui Niţu-
lescu, şi dă ordin să nu se facă aici
problema cu mandatarii. Aşa că, tată,

rămîn cu o mică garsonieră, rămîn şi
cu maşina, rămîn şi cu ceva bani. In-
tr-o cameră avem loc, tată dragă, dar
îi scrisesem lui Pompilia la Ploieşti să
vină acasă să te convingă, şi ce crezi ?
Aflu că s-a măritat. Şi ce crezi ?
Mama îi telefonase, şi-i telefonez şi eu.
Şi-i spun eu — îi spun, fii atent, tată,
îi spun : — Ia-o pe mama la tine în
Ploieşti (*Moambă deschide fereastra*
verandei şi rămîne acolo ascultînd), că
nu-ncăpem toţi în garsonieră, că pen-
tru tata am aranjat, avem relaţii, tată,
domnu' Ionescu lucrează la asistenţa
socială, si îi spun Pompiliei, Pompilio
-am găsit lui tata un loc minunat, un
fel de sanatoriu, unde-i îngrijeste şi
sănătatea...

MOAMBĂ : Eu, după cît mă duce mintea,
asta ar fi un fel de azil.

GEO : Eh, că acum o să ne speriem de-un
nume ! Nu mai sînt azilurile de pe vre-
muri. Apă rece, apă caldă ! N-ai auzit
cum se zice în Occident ? Azil politic !
Adică azil cultural. Are şi T.V. şi
D.D.T. şi chiar la colt un O.C.L. şi
un telefon public.

MOAMBĂ : Coană Raluco, aţi auzit ?

VOCEA RALUCĂI : Nu ţi-e ruşine ? !
(*Raluca deschide brusc uşa şi Buju, care*
demonta clanţa, e dat peste cap pe
treptele verandei. Uneltele îi cad. Ră-
mine întins.) O dată nu deschid uşa
fără să fie capu' astuia în cale ! Ori cît
de tare ar fi lemnul, pînă la urmă se
strică. Nu ţi-e ruşine să-ţi vinzi pă-
rinţii pentru cîtiva lei ?

GEO : Am banii în buzunar, mamă !
Lasă că ştiu eu ce-ai vrut să faci din
casă ! Dumneata îmi vorbeşti de ru-
sine ! O să te spun Pompiliei ! Are
acolo şi telefon public ! Acasă n-are !
O să-i dau eu fise !

RALUCA : Jane, ce stai, spune-i să-si
bage minţile în cap !

MOAMBĂ : Ia nu mai scoateţi sufletu'
din om ! Parcă-l văd că iarăşi o să
i se întîmple ce i s-a întîmplat !

RALUCA : Jane, te rog foarte mult, spu-
ne-i să-si bage minţile în cap.

MOAMBĂ : Si dacă i se întîmplă iar,
de data asta n-o să mai pot să-l tre-
zesc nici eu ! Nimeni ! Poate Pompilia
numai, dacă o s-o chemaţi !

GEO : Mama e de vină ! Cu mine e de
acord ! Viră o fisă şi vin să-l plimb
cu maşina !

MOAMBĂ : Fiţi atenţi ! Eu nu mai ga-
rantez !

RALUCA : Domnule Niţulescu, spuneţi-i
şi dumneavoastră lui Geo !

NITULESCU (*iese pe ușă, agitănd hîrtia*): Doamna a semnat, de restul nu ne pasă! (*Coborînd treptele, agață și voie panglica ruletei lui Buju.*)

GEO: Stai! Eu te-am adus! Nu mai sînt de acord!

NITULESCU (*oprindu-se*): Parcă stăm să te întrebăm! În fața legii esti nul și neavenit!

GEO: Neavenit e cine te-a pus în postu' ăsta, că de peste tot te-au dat afară, vorbești, vorbești, și pe ce pui gura usuci! Auzi, nul! Nul e cine ți-a fost tată și mamă!

NITULESCU: Legea e clară. „La ciorba de potroace“! Am hîrtia!

GEO: Mamă, ce i-ai semnat? Spune, mamă!

NITULESCU: Prea multă vorbărie! În locul meu vor vorbi actele! Nu mai stau un minut în casa asta! În curtea asta! (*Pleacă schiopătînd.*)

GEO: Nițulescu, oprește-te, că o să-ți pară rău!

NITULESCU (*se oprește o clipă*): Nimic pe lumea asta nu mă mai poate opri! (*Iși reia drumul: ruleta a ajuns la capăt și Nițulescu cade. Buju, care avea petrecut pe mină celălalt capăt, e trezit de smucitură.*)

BUJU: Nu lua ruleta, domnule. Se mai poate folosi.

GEO (*care s-a și precipitat*): Îmi pare rău, tovarășe Nițulescu. Dați-mi voie să vă ajut. (*Se face că îl perie, vînd să-i scoată hîrtia din buzunar: nu reușește.*) Putem discuta, cu mama, cu mine, cu domnu' Buju, găsim noi un aranjament. În Occident sînt garaje unde îți dă și mîncare și îți repară turismul! N-ai spus că discutiția e metoda care duce spre modernizare? Mamă, mai avem dulceață? Pofțiți, domnule, înăuntru.

NITULESCU: De ce să poftesc iar?

GEO: Să discutăm.

NITULESCU (*calm suspect; în gol*): Iată cum stau lucrurile... (*Lui Geo.*) Iar să discutăm?

GEO: Puțin. (*Semn Ralucai.*)

RALUCA: Mai luăm o dulceață, mai discutăm puțin...

NITULESCU (*izbucînd dramatic și îndurerat*): Iarși discuție? De ce ne zbuciumăm de dimineață pînă seara? Cine mai produce? Se scurg la vale munți de energie și se naște un zoricel! Asta trebuie oare noi să naștem astăzi, șoricei? Se screm munții, doamnă, ne batem gura și batem pasul în loc! Pentru un prăpădit de garaj și un grătar în ruină, forme, dă-i eu

diplomație, dă-i cu argumente, dă-i cu prelucrări și dispoziții, dă-i cu clanta, recuperează clanta, și pierdem teren în orizontul mondial, pentru că se naște cocoșant! (*Plîngînd.*) Nu mai pot, doamnă, nu mai pot! Toată ziua nasc șoricei cocoșați! (*Lui Geo.*) O să-mi răspundeți că așa și pe dincolo! Dar acesta, stimate domnule, nu e un răspuns serios! Avem astăzi, vreau să spun, socotim astăzi, considerăm astăzi! în sfîrșit, asta e altă problemă. (*Brusc.*) Bine, să discutăm. (*Extenuat.*) La urmă, după ce dezbatem, îl chemăm și pe dumnealui, să adopte.

MOAMBĂ: Puteți vorbi pînă poimarti, fără conu' Jenică nu se face nimic.

RALUCA: Ce te-ai proțăpît acolo în geam? Ajută-l mai bine pe dumnealui! (*Moambă iese din cadrul fe-restreii și va coborî spre Buju.*) Să-l aducem înăuntru, să-l întîndem pe pat și să discutăm. (*Lui Nițulescu.*) Pofțiți!

NITULESCU: Ba sînteți femeie! (*Raluca, gest cochet, intră.*)

MOAMBĂ (*muncînd să-l ridice pe Buju*): Războiul mondial! Degeaba! Ce e fără conu' Jenică nu e valabil.

NITULESCU (*oprindu-se în prag*): Ce te amesteci, domnule? Cine te-a consultat? Vedeți, doamnă, dacă li se dă nas? Noi înțelegem o discuție liberă, o exprimare liberă, în care fiecare să vină cu absolut orice păreri ar avea, însă nici chiar așa! Înțelegem să aiבּ părerile lui, însă să fie de-ale noastre! (*Raluca revine și îl trage înăuntru.*)

MOAMBĂ: Adică de-ale dumnealui! Lăsați, coane Jenică, nu vă necăjiți, că vine ea, Pompilia! Mai există și bucurie în viață!

BUJU (*lui Moambă*): Atenție la mina aceasta, n-o lăsați acolo, se mai poate folosi! (*Moambă izbutește să și-l încarce pe umăr, ca pe un sac îndoit în două.*)

GEO (*mergînd după Buju*): Combinații soluțiile domnu' Buju! Facem motel! Motel!

MOAMBĂ: Crede el! N-aveți grijă, coane Jenică, îi încurc eu pe toți și nu-i las să-și bată joc de viața dumneavoastră! Nu vă lăsați amărit! Vin imediat! (*Buju, purtat, bălăngăindu-și brațele pe spatele lui Moambă, încarcă să-i demonteze acestuia cu șurubelnița, nasturii de la gaica scurtei.*)

BUJU: Si nasturii...! Nimic nu se pierde, nimic nu se schimbă, totul se restructurează.

GEO : Tata o să fie de acord ! Nu, tată ?
O să sosesc în fiecare lună la azil, să-l
plimb cu mașina ! Oriunde vrea ! Ah,
tată, ce viață !

*(Intră și el, după Moambă și Buju,
închizînd ușa. Raluca apare în cadrul fe-
restrei. o închide, trage perdeaua. Lumu-
nile scad discret. Rumoare vagă de res-
taurant ; o vioară lăutărească, mai cu-
rînd bănuită. Moambă s-a și întors.)*

MOAMBĂ : Nu vă necăjiți, coane Je-
nică. Vine ea, Pompilia, și vă impru-
mută ea bani, să vă faceți mandatar !
Și mă angajez eu, fără leafă ! Coane
Jenică !... *(Pauză. Aparte.)* Ce i-au
făcut, ce i-au mai făcut ! Coane Jenică...
*(Așază șervetul pe scaunul lui Jan, își
pune grăbit inelul.)* De data asta, cred

că nici dac-ar vedea-o pe Pompilia...
(Bătînd cu inelul în balustrada prîspei.)
Chelner ! Chelner ! Nu e nimeni aici ?
Nu mai răspunde nimeni ? Chelner !
*(Bate cu inelul, dar zgomotul e în-
trecut de rumoarea restaurantului : mu-
zica e acum foarte puternică și dis-
tinctă.)*

VOCEA DIZIORULUI :

Ce frumoasă este viața,
Cînd te-apucă dimineața
Dimineața la șosea
Trai lai lai lai la la la
Dimineața pe răcoare
Făr-un ban în buzunare.

*Cade încet, încă de la începutul re-
frenului.*

C O R T I N A

